

***ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА
РАЗВИТИЕ НА
ОБЩИНА ДОБРИЧКА
за периода 2007-2013 г.***

Добрич, 2005 г.

СЪДЪРЖАНИЕ	02
1. ВЪВЕДЕНИЕ	04
2. АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО И СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ДОБРИЧКА	06
2.1. Профил на общината	06
2.2. Човешки ресурси	10
2.2.1. Население	10
2.2.2. Заетост	14
2.2.3. Безработица	14
2.2.4. Здравеопазване	15
2.2.5. Образование	15
2.2.6. Култура	16
2.2.7. Социални дейности	16
2.2.8. Основни изводи от анализа на човешките ресурси	17
2.3. Стопански сектор	18
2.3.1. Развитие на икономиката	18
2.3.2. Развитие на селското стопанство	18
2.3.3. Развитие на промишлеността	21
2.3.4. Общински бюджет	22
2.3.5. Инвестиционна активност	23
2.4. Техническа инфраструктурата и опазване на околната среда	24
2.4.1. Водоснабдителна система	24
2.4.2. Електроснабдяване	24
2.4.3. Улично осветление	24
2.4.4. Транспортна мрежа	24
2.4.5. Комуникационни мрежи, далекосъобщения и пощи	25
2.4.6. Депа за твърди битови отпадъци	25
2.4.7. Околна среда	25
3. SWOT АНАЛИЗ	26
4. СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ДОБРИЧКА	28
4.1. Визия за развитие на Община Добричка	28
4.2. Стратегическа цел за развитие на Община Добричка	28
4.3. Приоритети за развитие на Община Добричка	30
4.4. Съгласуваност и координация на политиките и инструментите за местно развитие	31
4.5. Партньорство за развитие	32
5. МЕРКИ И ПОДХОДЯЩИ ИНТЕРВЕНЦИИ ЗА РАЗВИТИЕ	34
6. ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА	48
7. ИЗПЪЛНЕНИЕ, НАБЛЮДЕНИЕ И АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ	52
7.1. Системи за управление и контрол	52
7.2. Мерки за консултиране на партньорите	52

7.3. Мониторинг - наблюдение, оценка и актуализация на плана	53
7.4. Информация и публичност	54
8. ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА	55
9. ПРИЛОЖЕНИЯ	62
9.1. Приложение № 1 - Организационна структура за изпълнение на Общинския план за развитие на Община Добричка - 2007-2013 година	62
9.2. Приложение № 2 - Показалец на използваните термини и съкращения	63

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Общинският план за развитие на община Добричка обхваща периода 2007 - 2013 г. и е разработен на основание на чл. 14 от Закона за регионалното развитие.

Планът определя стратегията за развитие на общината в посочения период, съдържаща средносрочните цели и приоритетите за развитието на общината, както и финансовите ресурси за реализация на проектите за този период.

С разработката на плана се цели да се разкрият ясно характеристиките на развитието на общината, перспективите за развитие и подходите за постигане на поставените цели и по този начин стратегическото планиране да се превърне в основен действащ инструмент за развитие на общината.

Основните задачи на плана за развитие на община Добричка са:

- Дефиниране на стратегическата цел и приоритетите на общинското развитие за периода до 2013 г.;
- Да интегрира стратегия за местно развитие на общината, съответстваща на рамката на регионалната политика, определена с Националната стратегия за регионално развитие и конкретизирана по отношение на област Добрич с Областната стратегия за развитие;
- Да създаде работещи ефективни взаимодействия със сега действащите предприемачески финансови инструменти на ЕС и с очакваните структурни фондове на ЕС и привличането им в територията на Община Добричка;
- Да отчете принципите на устойчивото развитие, като основни по отношение на бъдещото развитие и превръщането на община Добричка в атрактивно място за живот и бизнес предвид уникалните ѝ природни дадености;
- Да определи ключовите области на развитието, както и най-подходящите територии за насочване на инвестициите, където в кратки срокове може да се постигне значителен резултат /добавена стойност/, както по отношение развитието на общината, така и по отношение на района като цяло;
- Да определи проектите, които са от общ интерес и за съседни общини;
- Да мобилизира финансовите ресурси, както в публичния, така и в частния сектор за реализация на целите и приоритетите на плана;
- Да опише системата за управление на плана - ролята и функциите на административните звена в общинската администрация в тази връзка и да оцени необходимостта от изграждане на нов административен капацитет;
- Да определи как ще функционира системата за наблюдение на изпълнението на плана, както и структурите които ще изпълняват функции, свързани с наблюдението, оценката и контрола, за да се осигури ефективно и прозрачно управление и ефикасно разходване на ресурсите за реализацията му;
- Да отчете интересите и ролята на партньорите, като ги привлече пряко в процеса на разработването на Общинския план за развитие и Програмата за реализацията му, а след това и в неговото прилагане;
- Интегриране на всички заинтересовани страни при изпълнението на мерките, заложи в плана и постигане по този начин на разширена демократизация на управлението и на по-широка основа на стратегическото планиране.

Общинският план за развитие на Община Добричка е разработен с активното участие на представители на общността в лицето на представители на местната власт, бизнеса и граждани, неправителствени организации, младите хора, които се отнасят отговорно и сериозно към въпросите, свързани с бъдещето на региона.

При разработката са отчетени условията, отнасящи се за Североизточния район за планиране на страната и взаимните връзки със съседните общини, определящи общото икономическо състояние на региона.

Реално се отчита общата тенденция на развитие на икономиката в региона, както и слабостите и пречките, оказващи съществено значение за забавяне на някой процеси в развитието.

От позиция на Националната регионална политика Община Добричка попада към изостаналите селски райони от разновидностите на районите за целенасочено въздействие. Това са региони, в които по-голямата част от трудоспособното население е заето в селското и горското стопанство, характеризират се с ниска степен на развитие на транспортната, техническата и социалната инфраструктура, ниско образователно равнище и квалификация на населението в трудоспособна възраст, ограничени възможности за трудова заетост, високо равнище на безработицата, ниски доходи на населението и обезлюдяване.

Специфичните цели на политиката на регионално развитие по отношение на селските райони са:

- развитие на жизнен селскостопански сектор;
- диверсификация на структурата на икономиката, съобразена с местния потенциал;
- създаване на алтернативни източници на заетост и доходи;
- стабилизиране на демографското и селищното развитие;
- опазване /съхраняване/ на специфичното природно и културно наследство.

При подготовката на Общинския план за развитие 2007 - 2013 г. са отчетени предвижданията относно развитието на общината, отразени в актуализирания общински план за развитие на община Добричка за периода 2005 - 2006 г., отчетени са резултатите от направените проучвания на общественото мнение, в т.ч. на икономическите и социалните партньори по отношение на ключовите области на развитието на общината, които се нуждаят от промяна и реформиране.

Въз основа на цялостната разработка на плана за развитие на общината се формира следната Визия:

"Община Добричка – жизнена селска среда с конкурентно земеделие, устойчива икономика, еколого-съобразно, пълноценно стопанисване на природните и културни ресурси и постигнато по-добро качество на живот в центъра на Добруджа."

В разработването на настоящия план е използвана цялата налична информация и компетенции на партньорите. Въпреки всичко планът има аспекти на несигурност. Заплахите за реализацията му се коренят в недостатъчни ресурси и все още силен секторен /ведомствен/ подход в планирането и управлението. Развитието на общината в много сектори зависи от изпълнителни дейности извън рамките на общинската администрация. Това води до слаба координация на финансовите ресурси и дисбаланс в защитените приоритети.

Планът за развитие на общината е разработен съгласно Методическите указания на Министерството на регионалното развитие и благоустройството за разработване на Общински планове за развитие до 2013 г.

2. АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО И СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ДОБРИЧКА

2.1. Профил на общината

Основни географски характеристики

Община Добричка се намира в Североизточна България и заема голямата част от Южна Добруджа. Територията на общината е с обща площ 1 296 163 дка, от които:

Територия по вид	Община Добричка, в дка	%-тен дял	%-тен дял към Област Добрич	%-тен дял към Североизточен район за планиране
Земеделска	1 008 590	77,81 %	26,60 %	7,32 %
в т.ч.:				
- обработваема	914 752	70,57 %	26,55 %	7,69 %
- поливна	1 000	0,08 %	2,31 %	0,10 %
Горска	203 316	15,69 %	35,09 %	4,55 %
Населени места - урбанизирана	65 864	5,08 %	25,56 %	6,08 %
Водни	2 471	0,19 %	20,33 %	1,00 %
За добив на полезни изкопаеми	8 526	0,66 %	21,25 %	3,37 %
За транспорт и инфраструктура	7 396	0,57 %	19,71 %	5,11 %
ОБЩО	1 296 163	100 %	27,46 %	6,49 %

Община Добричка е **най-голямата по площ** община в Република България и 62-ра по население.

Селищна структура

Административно-териториалното устройство на община Добричка е нетрадиционно предвид факта, че няма естествен център, при което всички населени места са поставени в равностойно положение. Селищната мрежа на общината съдържа 68 населени места - села. Селищата формират равномерна мрежа в територията на общината, която няма сериозни релефни бариери. Средната селищна гъстота е близка до тази за страната /около 5 селища на 100 кв. км./.

Урбанистичната класификация на селищата е поляризирана - 6 средни /1-3 хил. жители/, 33 малки /200 – 1000 жители/ и 29 много малки села /под 200 жители/. Липсва категорията “големи села”. Средните села са в долната граница на категорията. Предвид демографската тенденция, тези села скоро ще преминат в по-долна категория, ако не им се въздейства с целенасочени мерки.

Споменатата поляризация на селищната мрежа рефлектира и в структурата на местното самоуправление. В общината са образувани 35 кметства, а останалите 33 населени места са с кметски наместници. Осем от кметствата са близо до нормативния демографски минимум /250 жители/ и са застрашени да изгубят статута си на самоуправляващи се общности.

Икономическият облик на селата е селскостопански, с подчертан самовъзпроизводителен характер. Преобладава производство върху арендована земя, реализирано от външни стопански субекти, както и това в дребни стопанства за лична консумация. Като цяло, в селата липсват възможности за трудова заетост, обезпечаваща жизнена кариера на млади хора.

Структурата на първичния социален сервиз е почти огледален образ на категорията селища и възрастовият профил на населението им. Само в 18 села има все още функциониращи основни общински училища и в 3 начални общински училища.

Като физическа структура, селищната мрежа е добре развита, балансирана тъкан върху цялата територия на общината. Дисбалансът, поляритетът се дължи на демографските и функционалните характеристики. Общината има нужда от целево създаване на няколко опорни центъра.

Релеф и климатични особености

Община Добричка е разположена в земите на Южна Добруджа върху хълмиста равнина със средна надморска височина 240 м. около град Добрич, който е отделен общински център. Общината попада в източната част на Дунавската хълмиста равнина, която от своя страна е най-северната голяма морфографска област от голямото разнообразие на релефа в България. Тя е развита върху Мизийската надстроечна платформа, с по-слаби вътрешни различия в разчленението на релефа. Дунавската равнина се характеризира с низинен и хълмисто-платовиден релеф. За релефа на Добруджа са характерни ниските плата до 150-200 м. височина, развити в областта на стъпалното пропадане към Варненското структурно понижение. Съществуващите притоци на река Дунав са с непостоянен отток, като протичат във врязани каньоновидни долини. Характерни са сухите дерета и плоски вододели, които поради литоложки причини имат контрастни ниски стойности на разчленение.

По своите климатични фактори, атмосферна циркулация и физико-географски условия, районът принадлежи към Източния климатичен район на дунавската хълмиста равнина от Умерено-континенталната климатична подобласт на Европейско-континенталната климатична област и климатичния район на Северното Черноморие от Черноморската климатична подобласт на континентално-средиземноморската климатична област.

Климатичните условия тук се доближават до условията на източно-европейския климат, чиито най-съществени черти са малките валежи за относително студената за съответната географска ширина зима /средната зимна температура е с 2-3° С по-ниска от отговарящата на географската ширина/ и горещо лято, през което падат максималните за годината валежи. Съобразно с това и средната годишна амплитуда на температурата е между 22° С и 24° С, което подчертава континенталния характер на климата. Подобно е и съотношението на валежите като лятната им сума надвишава зимната с около 100-150 %. Пролетта и есента имат преходен характер, като есента е малко по-топла и по-суха от пролетта. Пролетта в този регион е доста хладна, което се дължи главно на по-честите през този сезон североизточни нахлувания на по-хладен въздух. Годишната сума на валежите е средно между 500-550 мм и това очертава района като един от най-сухите за нашата страна. Тук главно през лятото и есента има чести и доста продължителни безвалежни периоди, някои от които са с продължителност 16-30 денонощия.

Най-важната климатична особеност на Черноморската климатична подобласт е сравнително меката и влажна зима и горещото, но сравнително сухо и слънчево лято. Зимните температурни условия се дължат преди всичко на термичното влияние на големия воден басейн, районът е открит за северните и североизточни ветрове, чиято скорост през зимата достига скорост 15-20 м/сек.

Метеорологични особености.

Продължителността на слънчевото греене е един от регулиращите фактори за енергетичните условия в системата земна повърхност - атмосфера. Районът се характеризира с добра за България годишна продължителност на слънчевото греене, която е над 2 200 часа /при нормална 1 550 - 1 600 часа/ продължителност на слънчевото греене за температура над 10° С.

Географската ширина и надморска височина, на която е разположена община Добричка, осигурява голяма амплитуда в годишния ход на притока на слънчева радиация, което в основни линии определя разликата в топлинното отношение между основните сезони - зима и лято, както и на свързаните с преходните състояния пролетен и есенен сезони. Атмосферната континентална циркулация усилва температурните разлики между лятото и зимата.

Валежите са типични за добре проявен континентален климат, режим с летен /юнски/ максимум и зимен /февруарски/ минимум. Въпреки неголямата надморска височина, снежната покривка се задържа до 2,5 месеца. Появата на типични североизточни ветрове през зимата предизвиква отвяването и преотлагането на снежната покривка и натрупването ѝ във вид на дебели преспи. Това води до неравномерно развитие на снежната покривка и застрашава посевите от измръзване, както и нееднаквост в разпределението на почвената влага.

Един от най важните климатични фактори, влияещи върху степента на разсейване на атмосферните примеси е скоростта на вятъра и честотата на случаите на "тихо" време и със скорост под 1 м/сек. Община Добричка се характеризира с много ниска повтораемост на тихо време и вятър под 1 м/сек, с минимални и максимални стойности през годината - 12,6 % и 31,3 %.

Широкият териториален обсег на източната Дунавска равнина, значителната ѝ отдалеченост от планинските бариери на Карпатите и Стара планина от север и юг, както и отвореността ѝ към изток и запад - определят режима на ветровете. Основният въздушен пренос е от северозапад с честота на проявление на северозападните ветрове - 18,7 %. Втори по-значимост са северните ветрове – 18 %. Най-слабо проявление имат ветровете с южна компонента - 8,1 %. През зимния период средномесечните стойности на ветровете са със значително по-голяма скорост - 4,6 м/сек в сравнение с тези през лятото - 2,8 сек. Характерни са силните североизточни нахлувания поради влиянието на Черно море. Процентът на случаите с тихо време и вятър под 1 м/сек е около 21%.

Почви и почвени процеси.

Почвената покривка е формирана основно върху лъсова основа при степни и лесостепни растителни отношения. Лъсът в района принадлежи към Долнодунавската лъсова провинция. Средната ширина на лъсовата покривка е около 25 - 30 км. Дебелината на лъсовата покривка обикновено се променя от 5-6 до 40-60 м. Средната дебелина на лъса в добруджанското черноморско крайбрежие само в отделни случаи надвишава 10-15 м. В лъсовата покривка на Добруджа се отделят три основни разновидности: лъс, лъсовидни образувания и лъсовидни глини. Специфичните свойства на лъса обуславят проявата на суфозионни процеси и свързаните с тях просадъчни явления, които оказват отрицателно въздействие при строителството. Почвите в района са изложени на водна и ветрова ерозия. Изграждането на защитни горски пояси и ограничаването на пашата намаляват развитието на ветровата ерозия.

Земеделски територии.

Поради благоприятните физико-географски фактори - равнинен релеф и много добра почвена структура, следва и големият дял на земеделските територии - 77,81 % от общата площ на общината, при средно за страната 65 %. Поземлените ресурси и плодородието на почвите са фактор с голямо значение за развитието на общината.

От общата площ обработваемата земя заема 914 752 дка или 70,57 % от територията на общината, което е много висок процент в сравнение със средното за страната - 43,3 %.

Горски територии.

Малък е дялът на горските територии - само 15,69 % от общата площ на общината, при средно за страната 34 %. При това този процент се дължи главно на ползащитните горски пояси, докато дялът на същинските гори е много нисък.

Водни ресурси.

Общината е бедна на водни ресурси, които заемат едва 0,19 % от общата площ, при средно за страната 2 %. и това се дължи на геолого-географските фактори. Водните ресурси на територията на община Добричка включват основните видове водоизточници: главно подпочвени води и по-малко реки. Подземните води са важно звено във водния баланс на района. В мизийската платформа пресноводни артезиански басейни и структури са формирани по всички сводове на Северобългарското сводово издигане.

2.2. Човешки ресурси

2.2.1. Население

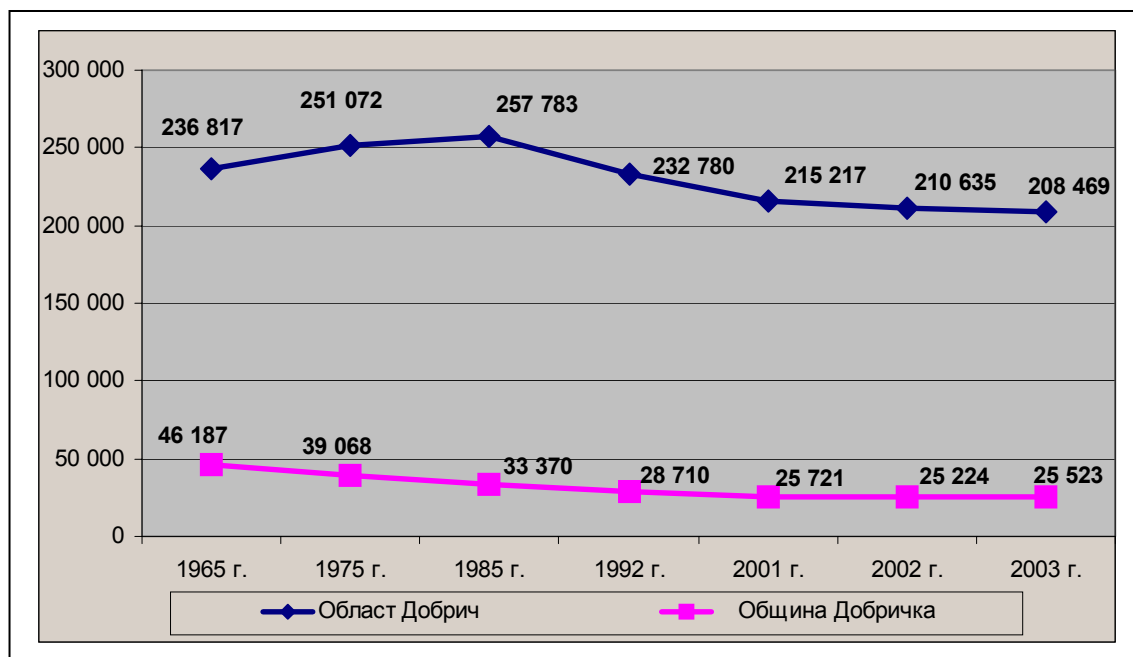
Демографски процеси

Работната сила е в тясна зависимост от демографските фактори. Броят на лицата, които навлизат в трудоспособна възраст, зависи от равнището на раждаемостта, смъртността и миграцията сред младите хора. Наред с това, изходящият поток от икономически активното население зависи и от икономическите и социални фактори.

По данни на НСИ населението на община Добричка към 31.12.2003 г. наброява 25 523, в т.ч. жени – 12 768 - 50,03 %, мъже 12 768 - 49,97 %. В сравнение с 2002 г. населението на общината се е увеличило с 299 души (+11,85 %).

Населението на Община Добричка е втората по население община в област Добрич, представляващо 12,24 % от населението в областта.

Област/община	Данни от преброяване					Данни от НСИ	
	1965 г.	1975 г.	1985 г.	1992 г.	2001 г.	2002 г.	2003 г.
Област Добрич – общо	236 817	251 072	257 783	232 780	215 217	210 635	208 469
Община Добричка	46 187	39 068	33 370	28 710	25 721	25 224	25 523

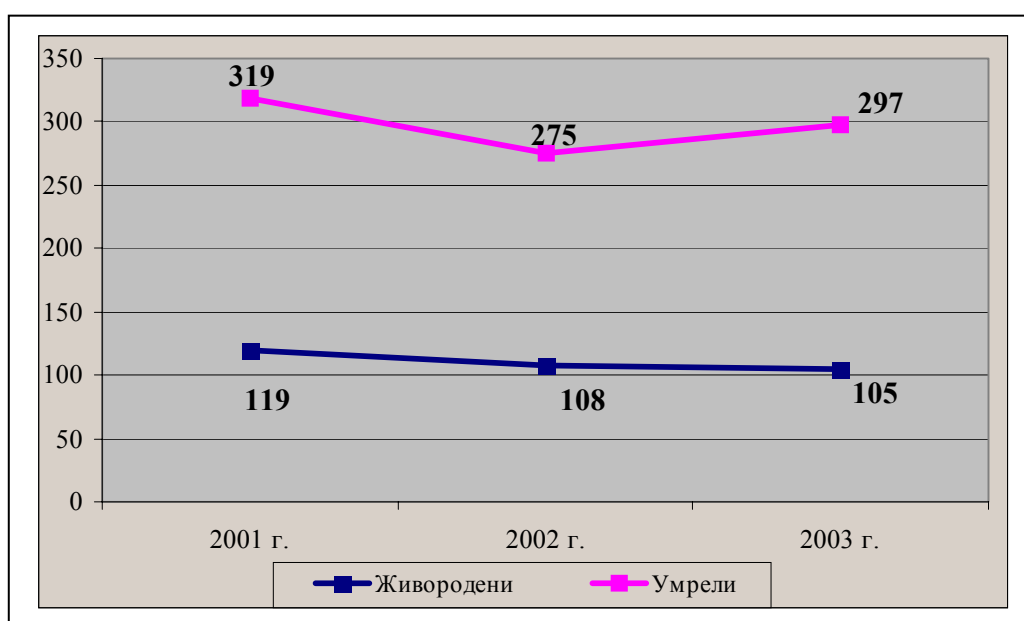
Естествен прираст

Естественият прираст на населението на Община Добричка за периода 2001-2003 г. е отрицателен. През 2003 г. естественият прираст е (-12,85 %) или от отрицателно естествено възпроизводство общината е намаляла с 324 души. Измененията в естественото движение са резултата от развитието на процесите на раждаемост и смъртност.

За изследвания период показателят за смъртност показва по-големи изменения /в сравнение с раждаемостта/, които са в посока на увеличаване броя и коефициента на умрели лица. Това до голяма степен е свързано и с измененията във възрастовата структура.

Естествен прираст на населението за периода 2001-2003 г.:

№	Наименование	2001 г.			2002 г.			2003 г.		
		Мъжки пол	Женски пол	Общо	Мъжки пол	Женски пол	Общо	Мъжки пол	Женски пол	Общо
1	Живородени	119	107	226	108	105	213	105	113	218
2	Умрели	319	251	570	275	241	516	297	245	542
3	Умрели деца под 1 година	3	-	3	2	2	4	1	-	1
4	Естествен прираст	-200	-144	-344	-168	-136	-303	-192	-132	-324

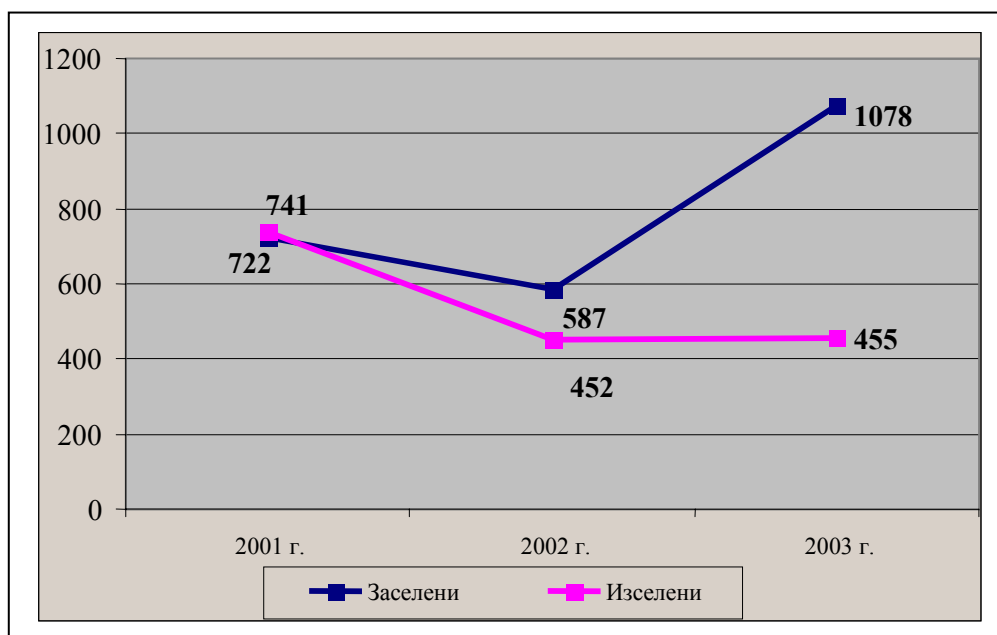

Механичен прираст

Механичният прираст на населението Община Добричка за периода 2001-2003 г. е положителен, за 2003 г. е (+24,7 ‰).

Механичен прираст на населението за периода 2001-2003 г.:

№	Наименование	2001 г.			2002 г.			2003 г.		
		Мъжки пол	Женски пол	Общо	Мъжки пол	Женски пол	Общо	Мъжки пол	Женски пол	Общо
1	Заселени	341	381	722	279	308	587	517	561	1 078
2	Изселени	368	373	741	218	234	452	197	258	455
3	Механичен прираст	-27	8	-19	61	74	135	320	303	623

Структура на населението.

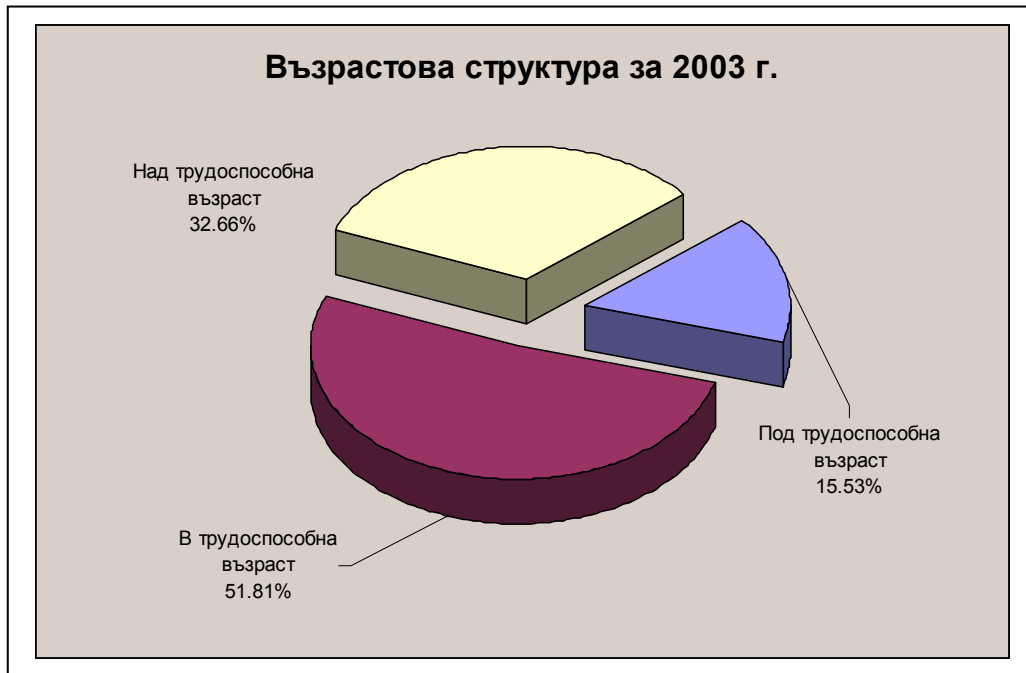
Структурата по пол на населението се характеризира с равенство между жените и мъжете. На всеки 1000 мъже се падат 1001 жени /при 1037 за Област Добрич, 1043 за Североизточния район за планиране и 1058 за България/.

нас. място	2001 г.			2002 г.			2003 г.		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Община Добричка	25 366	12 724	12 642	25 224	12 627	12 597	95 172	12 755	12 768

Качествен показател, даващ най-точната оценка за състоянието и перспективата на населението е неговата възрастова структура. Съотношението между възрастовите групи на населението показва, че през 2003 г. половината /51,81 %/ от лицата са в активна трудоспособна възраст с лека тенденция на увеличаване на техния дял. Броят и дялът на лицата под трудоспособна възраст /15,53 %/ е по-малък от лицата над трудоспособна възраст /32,66 %/, което означава, че младите поколения, които ще заменят след време заетите лица и намиращите се на пазара на труда лица от средните възрасти ще са по-малко, което води до застаряване на населението в региона.

Това характеризира неблагоприятна възрастова структура на населението в общината, което е важно условие за неговото възпроизводство в перспектива.

Община Добричка	Под трудоспособна възраст			В трудоспособна възраст			Над трудоспособна възраст		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
2001 г.	4 082	2 153	1 929	12 656	7 111	5 545	8 628	3 460	5 168
2002 г.	4 010	2 101	1 909	12 794	7 154	5 640	8 420	3 372	5 048
2003 г.	3 963	2 047	1 916	13 224	7 386	5 838	8 336	3 322	5 014

Намаляването на раждаемостта и нарастването на смъртността сред активното население предизвикват сериозни промени във възрастовата структура на населението, които намират израз в демографското остаряване на нацията.

Етническата структура на общината се различава от тази за страната. Основен етнос е българският /62,07 %/, следван от ромския /19,64 % - при следен за страната 4,7 %/ и турския /16,10 %/. За периода 1992-2001 г. относителният дял на ромската етническа група се е увеличил с 1,92 %.

Анализът на демографското развитие на община Добричка показва следните характеристики:

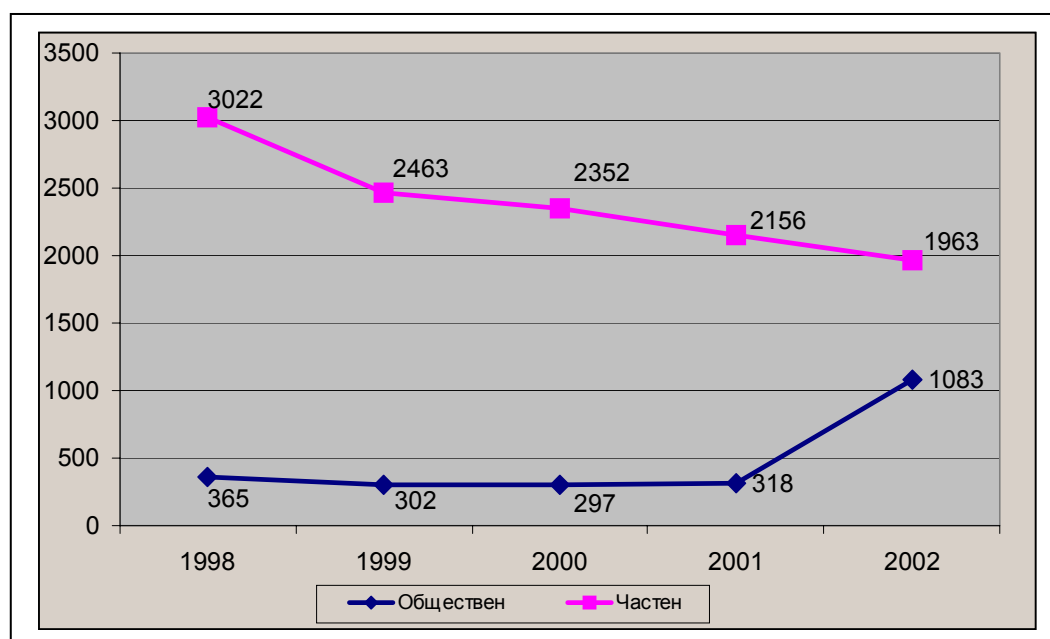
- Населението на общината е относително стабилно, но с намаляване на репродуктивните и трудоспособните контингенти;

- Процесът на застаряване е сериозен проблем, като за някои села този процес е достигнал критични измерения;
- Естественят прираст е отрицателен, като процесът се задълбочава
- Миграционното салдо е положително;

2.2.2. Заетост

През 2002 г. наетите лица по трудово или служебно правоотношение са 3 046 души. Работещите в частния сектор заемат по-голям дял в структурата на заетите. Продължава тенденцията обаче, заетите в частния сектор да намаляват и от 89,22 % през 1998 г., относителният им дял е спаднал на 64,45 % през 2002 г.

№	Сектор	1998 г., бр.	1999 г., бр.	2000 г., бр.	2001 г., бр.			2002 г., бр.			Община Добричка % изменение 2003 г./1998 г.
					Община Добричка	Област Добрич	Отг. дял Община/Област	Община Добричка	Област Добрич	Отг. дял Община/Област	
1	Обществен	365	302	297	318	14 989	2,12 %	1 083	16 295	6,65 %	+ 196,71 %
2	Частен	3 022	2 463	2 352	2 156	25 217	8,55 %	1 963	27 786	7,06 %	- 35,04 %
	Общо	3 387	2 765	2 649	2 474	40 206	6,15 %	3 046	44 081	6,91 %	- 10,08 %

2.2.3. Безработица

За община Добричка, в която селското стопанство е основен отрасъл, заетостта на работната сила се влияе изключително от месеците в годината, когато се осъществява тази дейност /лято-есен/. През останалия период търсенето на работна сила е сведено до минимум и безработицата достига най-високите си стойности.

Високото ниво на безработица в общината от 28,28% през 2001 г. запазва своите стойности, макар и плавно да намалява до 26,63 % през 2004 г. (12,16 % за страната).

Регистрираните безработни през 2004 г. /средно-годишен брой/ са 2 745, докато през 2001 г. са били 3 266.

**Информация за състоянието на безработицата
за периода 2001 – 2004 г.**

Район	2001 г.	2002 г.	2003 г.	2004 г.
Република България	17,3 %	16,27 %	13,52 %	12,16 %
Североизточен район за планиране	23,0 %	21,14 %	18,14 %
Област Добрич	23,3 %	22,13 %	18,66 %	15,44 %
Община Добричка	28,28 %	27,93 %	27,02 %	26,63 %

2.2.4. Здравеопазване

За осигуряване здравното обслужване на населението на община Добричка /съгласно Националната здравна карта/ функционират 19 лекарски и 11 стоматологични практики. С цел осигуряване на по-добро обслужване на населението в общината, след одобрен проект от Министерството на здравеопазването, бе доставено съвременно медицинско оборудване и извършени ремонти в почти всички лекарски практики. Предвид социалните функции, които изпълняват здравните заведения, общината отдава обектите за здравно обслужване /общинска собственост/ под наем на символични цени.

След отпадането на задълженията на общината за административен и специализиран контрол, приоритет в областта на здравеопазването е изпълнение на договорните отношения между общината и лекарските и стоматологичните практики с цел осигуряване на първичната доболнична помощ за жителите на Добричка община.

2.2.5. Образование

Мрежата на детските заведения в общината към края на 2004 година обхваща 27 целодневни детски градини с 32 групи с общ брой деца 661 и 5 полудневни детски градини с 5 групи с общ брой деца - 58. Осемдесет и пет процента /85 %/ от живородените деца с постоянен адрес в общината и на предучилищна възраст са обхванати в общинските детски градини.

Структурата на общинските училища се състои от 18 основни и 3 начални училища. Към основните училища в селата Божурово и Фелдфебел Дянково от 2004 г. са разкрити и подготвителни класове, в които се осъществява задължителна подготовка на 6-годишните деца преди постъпването им в I-ви клас.

В общинските училища през учебната 2004/2005 година се обучават 1962 ученика в 120 паралелки от I-ви до VIII-ми клас. Броят на полуинтернатните групи е 39 с общ брой ученици 869.

Числеността на персонала в дейност "Образование" за учебната 2004/2005 година е 406, разпределен както следва: в училищата - 292 бр., а в ЦДГ - 114.

Системата на образованието разполага с достатъчно на брой и с високо професионално ниво педагогически кадри.

Политиката на общината е да не се закриват училища и ЦДГ въпреки намаляващият брой ученици в общината. Съществуващият училищен сграден фонд -

учебни стаи, специализирани кабинети, занимални, спални и игротеки е много добър и осигурява нормалното протичане на учебния процес. В териториално отношение базата на образованието е разположена в 36 селища на общината.

2.2.6. Култура

Огнища на българския дух, култура и просветни традиции са народните читалища. В общината функционират 35 читалища, като важна част от дейността им за запазване и съхранение духовността на добруджанеца е художествено-творческата дейност. В тях се развиват и функционират певчески и танцови групи, групи за обичаи, коледарски и лазарски групи, групи за стари градски песни групи, за художествено слово, инструментални групи, групи за модерни танци, групи за руски песни. Всички читалища честват бележити дати и годишнини, а по традиция в селата се честват и празници от народния календар. Новост е започналото възвръщане на традиционните сборове в селата. Апогей на фолклорната дейност в общината се явява регионалният събор "Песни и танци от слънчева Добруджа" край с. Дебрене, който през 2005 г. се проведе за 38 пореден път. На всеки 5 години събора се явява и кръг за класиране на фолклорните състави от областта за националния събор в Копривщица. За осми път съборът е утвърден и като празник на Община Добричка. Част от културния живот в общината е и честването на общински ромски празник, който се провежда през пролетта.

2.2.7. Социални дейности

Всяко общество дължи подкрепа и сигурност на своите граждани, попаднали в нужда – чрез предоставяне на работа, осигуряване грижи и финансова подкрепа на нетрудоспособните.

Неблагоприятните демографски и социални процеси, характеризиращи се със застаряването на населението, увеличаване на относителния дял на самотните хора, лицата с увреждания и децата в риск, очертават тенденция към увеличаване броя на хората, нуждаещи се от социални услуги.

Социалните услуги в община Добричка се определят като дейности, които подпомагат и разширяват възможностите на лицата да водят самостоятелен живот, основани на социална работа, насочени към подкрепа на нуждаещите се за осъществяване на ежедневни дейности и социално включване /създаване на условия и възможности за участие на обслужваните лица в обществения живот/.

Целта е да се окаже подкрепа на лицата, за да останат в общността, както и да се създадат по-добри условия за живот в дома за възрастни с деменция с. Опанец, община Добричка.

През 2005 г. е увеличен капацитетът за ползване на социални услуги в Домашен социален патронаж от 250 на 350 места. Предстои разкриване и увеличаване броя на обслужваните в още два района - Дончево, Богдан, Опанец, Драганово и Стефан Караджа; Царевец и Генерал Колево. Обслужваните села в социален патронаж през 2005 г. са 33 в 12 района с функциониращи бази.

Повишаване качеството на социалните услуги в общността ще се развива чрез включване на наети лица като "домашни помощници" по "Национална програма от социални помощи към осигуряване на заетост".

2.2.8. Основни изводи от анализа на човешките ресурси

- Естественят прираст на населението е отрицателен, обусловен от намаляващата раждаемост и увеличението на общата смъртност;
- Възрастовата структура на населението се характеризира с висок дял на старите хора и едновременно с това нисък дял на младите генерации. Процесите на остаряване на населението в общината се проявяват много силно;
- Повишаваща се заболяемост на населението, свързана с обедняване на големи групи население, както и неговата невъзможност да заплаща допълнителни услуги; намаляващите ресурси в областта на здравеопазването - преди всичко финансовите, също са значим фактор за повишена заболяемост. Продължава процесът на "подмладяване" на социално-значимите заболявания;
- Не са достатъчно ресурсите и структурите за утвърждаване на социално съпричастна общност;
- Необходима е по-добра координация между институциите за гарантиране сигурността на гражданите и реда в общината.

2.3. Стопански сектор

2.3.1. Развитие на икономиката

Най-важната задача на общината се състои в създаването на рамкови условия и инвестиционен климат, които да оказват влияние върху развитието на нейните потенциали като един от центровете в Североизточна България. Икономиката е в отговорностите на предприятията. Те осигуряват работни места и носят данъчни приходи.

По данни на Териториално статистическо бюро основните показатели на стопанските единици /нефинансов сектор/ за периода 2001-2002 година е както следва:

№	Наименование	2001 г., в хил. лв.			2002 г., в хил. лв.			Община Добричка % изменение 2002 г./2001 г.
		Община Добричка	Област Добрич	Отн. дял Община / Област	Община Добричка	Област Добрич	Отн. дял Община / Област	
1	Бруто продукция	45 732	543 554	8,41 %	55 471	611 678	9,07 %	+ 21,30 %
2	Приходи от дейността	57 595	850 951	6,77 %	57 275	951 719	6,02 %	- 0,56 %
3	Нетни приходи от продажби	48 445	783 875	6,18 %	56 598	916 543	6,18 %	+ 16,83 %
4	Разходи за дейността	60 826	811 142	7,50 %	54 861	902 017	6,08 %	- 9,81 %
5	Материални дълготрайни активи	34 937	485 384	7,20 %	28 475	617 252	4,61 %	- 18,50 %

2.3.2. Развитие на селското стопанство

Изключително благоприятното съчетание на природно-климатичните условия в общината са реална предпоставка за високата степен на развитие на селското стопанство. То винаги е било и сега също е най-приоритетния отрасъл в икономиката на общината. Общата територията на землището на общината е 1 296 163 дка, от които земеделските територии – 1 008 590 дка, равняващи се на 77,81 %. Производството на селскостопанска продукция е съсредоточено в следните земеделски структури през 2004 год.:

- земеделски кооперации - 43 бр.
- арендатори и наематели - 85 бр.
- частни земеделски стопани - 93 бр.

В сравнение с предходните стопански години обработваемата земя и броя на действащите ЗК намалява за сметка на арендаторите и ЧЗС. Двата подотрасъла-растениевъдство и животновъдство не са развити в еднаква степен.

Животновъдство

Силно развито преди, животновъдството загуби много от своите позиции. Несигурният пазар на продукти от животински произход, недостатъчният контрол върху вноса на тези продукти, нелоялната конкуренция и ниските изкупни цени сериозно задържат развитието на животновъдството. Сега броят на отглежданите животни е силно намалял и те са съсредоточени главно в частния двор на стопаните, и малка част в земеделските кооперации и арендаторски стопанства.

На територията на общината се намира Хибриден център с. Златия за производство на едnodневни пилета и най-големият на територията на страната птицекомбинат "Яйца и птици - Зора" АД с.Дончево. Основната дейност на фирмата е производство, преработка и търговия в страната и чужбина с яйца за консумация и разплодни яйца, едnodневни пилета птици и птичи продукти и земеделска дейност. От 2002 г. дружеството отглежда зърнени култури на 30 000 дка арендувана земя, с цел производство на собствено фуражно зърно за изхранване на животните.

Растениевъдство

Благоприятните агро-климатични и релефни условия са утвърдили производството на пълния набор продукти в отрасъла. В структурата на растениевъдството основно място заемат пшеницата, ечемика, царевицата и слънчогледа.

Проблемите в растениевъдството, разкрити от интервюта и анкетни проучвания сред производителите, са:

- ниските изкупни цени на продукцията при висока себестойност /от високи цени на торове, пестициди, горива, части за поддържане на техниката/;
- липсата на достатъчно инвестиции за създаване на нови трайни насаждения и лошото поддържане на съществуващите;

Според областната дирекция "Земеделие и гори", развитието на отрасъла се нуждае от:

- Субсидиране и кредитни линии за горива, торове и препарати;
- Кредитиране и *стимули* при създаване на нови и реконструкция на съществуващи *трайни насаждения*;
- Реконструкция на откритата *канална мрежа и дъждовалните полета*;
- Облекчаване процедурата по създаване на "Сдружения за напояване";
- Субсидиране на поливните култури: зеленчуци, царевица, тютюн и слънчоглед;
- Приоритетно подпомагане на земеделските производители, осъществяващи дейността си на принципа "земя - краен" продукт;

СПРАВКА

за засетите площи и средните добиви по култури и по години
на територията на Община Добричка, град Добрич

№	Култури	Посевна площ-дка			Среден добив-кг/дка		
		2002 г.	2003 г.	2004 г.	2002 г.	2003 г.	2004 г.
1	Пшеница	395 647	203 520	280 027	370	96	420
2	Ечемик	42 702	5 220	28 650	382	77	386
3	Царевица	182 716	286 624	222 498	507	325	510
4	Слънчоглед	169 671	281 773	195 207	181	162	210

Освен основните култури на територията се отглеждат и други, но те не заемат особено място в общия обем на произвежданата от растениевъдството продукция. Важна предпоставка за получаването на по-качествена и по-евтина продукция, създадена с по-малко производствени разходи е обработването на земята с подходяща техника. Със

съдействието на ДФ "Земеделие" в общината успешно се прилагат нови инвестиционни програми. Отпусканите кредити са главно за закупуване на земеделска техника и за животни, а също и целеви субсидии за семена и торове.

Предприсъединителната програма САПАРД е основен инструмент за подпомагане на земеделските производители и предприемачеството в селското стопанство.

Пазар на селскостопанска земя

В общината още няма развит пазар на земеделска земя. За разлика от други райони на страната, където и двете страни са пасивни, тук търсенето превишава многократно предлагането. Сделки стават за малки парцели и то с намерение за смяна на предназначението им. Натискът на търсенето на големи площи /400-500 дка/ е осезателен, но до транзакции не се стига по две основни причини:

- Предлаганите цени са ниски и собствениците се въздържат в очакване на по-високи оферти /включително от чужденци/;
- Раздробени имоти с много собственици; уедряването на земята е стратегически фактор за развитието на пазара и конкурентноспособни земеделски производства.

Основни изводи

- Независимо, че селското стопанство има скромна дял в произведената продукция, този отрасъл е важен източник на доходи в населените места от общината и за поддържане на част от промишлената функция общината /особено на хранително-вкусовата промишленост/;
- Природно-икономическите ресурси на общината са изключително благоприятни за развитие на селско стопанство, но потенциалът още не е оползотворен /особено в животновъдството/, въпреки тенденцията на леко съживяване на отрасъла;
- Изключително малък е дялът на използваните поливни площи;
- Независимо от изграждането на важни елементи на предприемаческата инфраструктура на селското стопанство в общината, тя предстои да бъде доразвита.

Перспективи за развитие

- трайните насаждения - чрез създаване на нови масиви от лозя и овощни насаждения;
- засилване позициите на зеленчукопроизводството;
- развитие на животновъдство и птицевъдство, базирано на развитието на зърнопроизводството;
- развитие на пчеларството – чрез създаване на предприятие за обработка и разфасовка на пчелен мед.

Приоритети при развитието на селското стопанство

- Създаване на условия за повишаване на нивото на научно обслужване в селското стопанство и на тази база, стимулиране на въвеждането на съвременни технологии на производство;
- Създаване на условия за изграждане на нови аграрно-производствени структури на базата на частно фермерство от европейски тип;

- Стимулиране на вертикалните интеграционни процеси между интензивните производства /лозарство, зеленчукопроизводство/ и съответните преработващи единици с цел затваряне на веригата “земя - краен продукт” и развитие на регионални кълстери;
- Изграждане на тържище за зеленчуци, плодове и цветя, с цел повишаване нивото и качеството на търговията с плодове и зеленчуци, както и съответствието на качеството на продуктите с международните стандарти;

2.3.3. Развитие на промишлеността

Структурата на промишлеността се определя от подотраслите:

- Хранително-вкусова промишленост - производство на растителни масла, колбаси и др.;
- Лека промишленост –дамска конфекция, обувки и кожени изделия;
- Машиностроене – производство на автомобилни филтри.

През 90-те години на миналия век промишленото производство в общината изживя тежка криза. Структуроопределящи производства в хранително-вкусовата промишленост и машиностроенето намалиха делът си с над 70 % и загубиха утвърдени пазарни позиции. През последните години се наблюдава процес на оживление.

В структурата на промишленото производство преобладава делът на малките и микро предприятия. По-голямата част от новоизградените частни предприятия са в тази група.

Структурата на общинската икономика дава възможност за формиране на *местни и регионални кълстери*. В това отношение вече може да се говори за спонтанно формиращ се кълстер по храни, базиращ се на технологичен и производствен цикъл в областта на селското стопанство и хранително-вкусовата промишленост.

Перспективи за развитие

В стратегически план, успоредно с процесите на продуктово и технологичното реструктуриране на съществуващите традиционни промишлени производства, ще се осъществява и териториално пренасочване на промишлените дейности.

Икономически приоритети

- насърчаване развитието на интелектуални и високотехнологични производства;
- стимулиране на частния бизнес и ориентирането му към развитие на жизнеспособни и високо-адаптивни малки и средни предприятия чрез съхраняване на жизнени традиционни промишлени отрасли и развитие на алтернативни производства;
- развитие на перспективни регионални кълстери;
- подпомагане реструктурирането на бизнес инфраструктура;
- създаване на необходимите пространствени предпоставки чрез осигуряване на нови устроени производствени терени.

2.3.4. Общински бюджет

СПРАВКА
за структурата на приходи на Община Добричка

№	ПРИХОДИ	2005 год.	
		План	Отн. дял
1	Имуществени данъци	215 000	3,04 %
2	Неданъчни приходи	730 000	10,32 %
3	Взаимоотношение с ЦБ в т.ч.:	4 966 903	70,21 %
	- преотстъпени данъци по ЗОДФЛ	877 300	
	- обща допълнителна субсидия	2 980 403	
	- обща изравнителна субсидия	649 100	
	- субсидии за капиталови разходи	460 100	
	- възстановени трансфери от ЦБ		
4	Трансфери		
5	Възстановени заеми		
6	Финансиране на дефицита/излишъка	1 162 025	16,43 %
	Сума на бюджета	7 073 928	100,00 %

СПРАВКА
за структурата на разходите на Община Добричка

№	Функции	2005 год.	
		План	Отн. дял
1	Общи държавни служби	1 918 954	27,13 %
	в т.ч.-текущи разходи	1 671 954	
	- капиталови разходи	247 000	
2	Отбрана и сигурност	41 789	0,59 %
	в т.ч.текущи разходи	41 789	
	- капиталови разходи	0	
3	Образование	3 104 726	43,89 %
	в т.ч.-текущи разходи	2 776 626	
	- капиталови разходи	328 100	
4	Здравеопазване	22 316	0,32 %
	в т.ч.-текущи разходи	22 316	
	- капиталови разходи	0	
5	Социално осигуряване, подпомагане и грижи	547 334	7,74 %

	в т.ч.-текущи разходи	474 334	
	- капиталови разходи	73 000	
6	Жилищно строителство, БКС и опазване на околната среда	902 125	12,75 %
	в т.ч.-текущи разходи	822 125	
	- капиталови разходи	80 000	
7	Почивно дело,култура,религиозни дейности	269 684	3,81 %
	в т.ч.-текущи разходи	234 684	
	- капиталови разходи	35 000	
8	Икономически дейности и услуги	167 000	2,36 %
	в т.ч.-текущи разходи	167 000	
	- капиталови разходи	0	
9	Разходи, неквалифицирани в др.функции	100 000	1,41 %
	в т.ч.-текущи разходи	100 000	
	- капиталови разходи	0	
Сума на бюджета		7 073 928	100,00 %

2.3.5. Инвестиционна активност

Положителната динамика в развитието на инвестициите представлява реалния израз на доверието, което икономическите субекти имат в бъдещето на икономиката. Наблюдаваните показатели показват способността и степента на създаване на икономическите ресурси и акумулирането на капитал. Два са икономическите показатели, които се отъждествяват с инвестиционната активност на предприятията - Разходи за придобиване дълготрайни материални активи и Придобити дълготрайни материални активи /ДМА/.

Разходите за придобиване на ДМА включват всички извършени разходи за придобиване на дълготрайни материални активи чрез строителство и закупуване. През 2002 г. в общината са извършени разходи в размер на 464 хил. лв., представляващи 0,78 % от разходите в Областта. Най-голям дял от разходите в общината 68,53 % се падат на разходите за строително монтажните работи.

В обема на придобитите дълготрайни материални активи се включва стойността на всички придобити ДМА чрез строителство след въвеждането им в действие с Акт образец 16 и чрез закупуване. През 2002 г. те са в размер на 2 241 хил. лв., което представлява 2,76 % от придобитите ДМА в Областта. Най-голям дял имат придобитите /закупени/ машини, съоръжения и оборудвания – 55,33 %.

2.4. Техническа инфраструктурата и опазване на околната среда

Елементи на техническата инфраструктура са: пътна мрежа, водопроводи, електроснабдителни мрежи, улично осветление, телекомуникации.

Може да се каже, че в значителна степен тя е изградена и добре развита, но в по-голямата си част е износена и се нуждае от текущо поддържане и спешен основен ремонт.

2.4.1. Водоснабдителна система

Водоснабдяването на общината се осъществява от помпените станции - Воднянци, Гешаново, Бенковски, Владимирово, Тянево, Полковник Иваново, Смолница, Долина, Дуланкулак, Камен, Росеново, Батово, Оброчище, Прилеп, Дебрене и Стожер.

Основни водоизточници са: дълбоки сондажи и малък брой каптажи, които са напълно достатъчни като дебит за нормалното водоподаване в населените места. Междуселищната водопроводна мрежа е 337 км. от които 314 км. с азбестоциментови тръби, 17 км. стоманени и само 6 км. полиетиленови.

Основният физически проблем е свързан с лошото състояние на тръбопроводите, което води до големи загуби на вода. Изключително амортизираните азбестоциментови тръби създават предпоставки за непрекъснати аварии, както в междуселищните водопроводи, така и в селищните водопроводни мрежи изградени основно през 60-те години на миналия век.

2.4.2. Електроснабдяване

Всички населени места в общината са електрифицирани с изградени трафопостове и разпределителни мрежи ниско напрежение. Общата трансформаторна мощност в трафопостовите в селищата на общината е достатъчна за съществуващите товари, но е неравномерно разпределена.

В няколко села се налага изграждане на нови трафопостове - Алцек, Полковник Свещарово, Приморци, Стефан Караджа. От наложителен основен ремонт на селищните мрежи ниско напрежение се нуждаят 26 населени места от общината с обща дължина 149 км.

2.4.3. Улично осветление

Съществуващото уличното осветление в населените места от общината е изградено с живачни лампи с вградено запалително устройство с мощност 110 и 200 W. Същите са монтирани на стълбовете от мрежата. Мрежата за улично осветление и осветителните тела се нуждаят от ремонт и подмяна с енергоспестяващи осветителни тела. За целта се предвижда да се извърши основен ремонт на уличното осветление с енергоспестяващи лампи и нови проводници в 17 села.

2.4.4. Транспортна мрежа

Транспортната мрежа в община Добричка е с обща дължина 498,2 км от които:

- II-ри клас - 149,5 км
- III-ти клас - 86,8 км

- IV-ти клас - 232,3 км
- Местни пътища - 29,6 км

Състоянието на пътната мрежа III-ти и IV-ти клас не е добро и се нуждае от ремонт. Отпусканите целеви средства ежегодно от МРРБ за IV-то класната пътна мрежа са крайно недостатъчни. Покриват се до 5 % от нужните инвестиции.

Транспортното обслужване на населението от селищата в общината се осъществява от автобуси на "Пътнически превози" ЕООД град Добрич по транспортни схеми за междуобщински превози. Транспортните схеми са предварително съгласувани с общината и утвърдени от Областния управител на област Добрич.

Транспортните схеми включват автобусни линии от Добрич в 29 направления. В 15 направления автобусните линии са преминаващи за селищата на общината, а в останалите 14 направления автобусите тръгват от град Добрич и пътуват до селищата на общината.

2.4.5. Комуникационни мрежи, далекосъобщения и пощи

Съобщителните връзки в селищата на община Добричка се осъществяват от 25 селищни автоматични телефонни централи с монтиран капацитет 10 000 телефонни поста. Действащите домашни и обществени телефонни постове са 8 150 броя.

Наситеността на телефонни постове е добра с малки изключения, поради липса на развита вътрешна селищна мрежа. Без телефонна връзка е само село Дряновец и част от село Драганово /Войсил/.

2.4.6. Депа за твърди битови отпадъци

Битовите отпадъци на населените места в община Добричка се депонират на площадки, намиращи се в землищата на селата, отстоящи на необходимите разстояния от тях.

Организирано събиране и извозване на твърдите битови отпадъци не е осъществено. Единствено се прилага почистване на площадките два пъти годишно, чрез пробутване на отпадъците и тяхното депониране. Ежегодно се ликвидират по 4-5 нерегламентирани сметища, като се подготвя терена за земеделско производство.

2.4.7. Околна среда

Основните фактори, влияещи върху хигиенните качества на обкръжаващата среда са селскостопанските и промишлени дейности. Компонентите, върху които се въздейства са: атмосферния въздух, водите и почвите. Елементите на въздействие са: твърди битови отпадъци с продължителна степен на въздействие, прах, отпадни води с високо съдържание на нитрати и др.

Отклоненията на качествата на атмосферния въздух, водите, почвите са в рамките на допустимите норми и стандарти. Основното замърсяване и запрашаване на въздуха се получава в районите на с. Врачанци поради неправилното функциониране и неспазване технологичния режим на мокрото прахоулавяне в асфалтовите бази и с. Одърци - поради неспазване технологията на експлоатация на насипещето за флотационни отпадъци-оросяване и запръстяване.

3. SWOT АНАЛИЗ

<u>Силни страни</u>	<u>Слаби страни</u>
<ol style="list-style-type: none">1. Благоприятно географско положение – близост до Черно море /неговите курорти и пристанища/, предмостие към източните пазари;2. Благоприятни почвени и климатични условия;3. Горски масиви и ловно стопанство;4. Територия без големи замърсители на околната среда;5. Близост на общината до пристанище и летище;6. Добри транспортни връзки до близкия областен център;7. Богати традиции в селското стопанство;8. Добра материално-техническа база за производство в селското стопанство;9. Добре развити земеделски структури;10. Голям яйцепроизводствен комплекс;11. Съхранени културни традиции;12. Изградена материална база на образованието и културата;	<ol style="list-style-type: none">1. Отдалеченост от столицата /липса на крупни инвестиции по Национални програми/;2. Изолираност от основните транспортни коридори;3. Липса на естествени водоизточници;4. Висока цена на водата;5. Неизползван туристически потенциал и неизградени места за развлечения;6. Демографска криза, миграция и липса на млади хора;7. Липса на друг основен поминък освен земеделие;8. Силно зависима от земеделието икономика;9. Неэффективно и неустойчиво използване на природните ресурси: ерозия, замърсяване, изоставени земи;10. Раздробеност на собствеността върху земята;11. Наличие на производства с ниска добавена стойност, незначителен дял на иновациите в бизнеса и слаба връзка с науката, ниска предприемаческа и бизнес култура;12. Неподготвеност на дребните производители за коопериране;13. Слабо развито животновъдство в общината;14. Твърде голяма територия - отдалеченост от административния център;15. Концентрация на предприятията в областния център;16. Недобра инфраструктура в по-голяма част от селата;17. Обезлюдяване и неблагоприятна демографска структура в повечето села от Общината;18. Лоши комуникации;19. Закриване на цехове в селата;20. Недостатъчни икономически знания и управленски умения, вкл. развитие на алтернативни дейности;21. Висока безработица;22. Ниско образователно и квалификационно равнище;23. Неподготвеност за самоорганизация и участие в управлението на фондовете на ЕС;24. Наличие на битова престъпност.

<u>Шансове</u>	<u>Рискове</u>
<ol style="list-style-type: none">1. Модернизация на земеделието и селскостопанското производство;2. Развитие на публично-частни партньорства като форма за привличане на външен капитал;3. Повишаване конкурентноспособността на човешкия ресурс;4. Усвояване на средства от предприєдинителни инструменти и структурни фондове на ЕС;5. Развитие на информационното общество;6. Членство в Еврорегион „Дунав – Изток“;7. Членството в Европейски съюз;8. Финансова децентрализация на общините и внедряване на системи за управление на качеството в публичните администрации;9. Създаване на малки преработвателни предприятия и модернизация на леката и хранително-вкусовата промишленост;10. Внедряване на нови технологии и култури в земеделието;11. Развитие на животновъдството и използване на съществуващата база;12. Развитие на селския и ловен туризъм;13. Заетост на населението от общината в производството на селскостопанска продукция;14. Разширен достъп на производители до пазара на ЕС;15. Нарастващ интерес към биологично произведените продукти;16. Създаване на заетост извън земеделието;17. Положителна промяна в отношението към селските райони като място за живеене, почивка и възстановяване;18. Развитие на комуникациите – пътища, информационни технологии;19. Разширен достъп до фондовете на ЕС.20. Възможност за интеграция с други общини;	<ol style="list-style-type: none">1. Недостатъчна мобилизация и капацитет на регионалните и местни институционални възможности и ресурси за постигане на устойчиво териториално развитие;2. Дисбаланс в развитието на отделните общини в областта и в плановия район;3. Дисбаланс в развитието на отделните селища в общината;4. Слабо взаимодействие между съседните общини, което ще затрудни подобряването на техническата структура и интегрирания подход на изпълнение;5. Намален кадрови потенциал за внедряване на иновации;6. Задълбочаване на демографския проблем и трудова емиграция, особено на млади хора;7. Привличане на неекологични производства;8. Липса на достатъчно централни инвестиции за решително подобряване на инфраструктурата;9. Висока цена на енергоносителите;10. Неравностойното заплащане на труда в ЕС и в Общината създава предпоставки за лишаването ѝ от квалифицирана работна ръка и "мозъци";11. Неправилно съхранение и използване на химически торове - /замърсяване/;12. Замърсяване на природата;13. Глобално изменение на климата и засушаване.

4. СТРАТЕГИЯ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ДОБРИЧКА

На базата на направения анализ, съгласувано с целите и приоритетите на Националната стратегия за регионално развитие /обн. ДВ, бр. 42 от 17.05.2005 г./, на Областната стратегия за развитие на област Добрич за периода 2005-2015 г. както и въз основа на Програмата за развитие на земеделието и селските райони през периода 2007-2013 г. са определени общата Визия, стратегическата цел и приоритетите на Общинския план за развитие.

4.1. Визия за развитие на Община Добричка

Визията е консолидирана, обобщена представа/желание на една общност за стандарта на живот и качествата на средата, която тази общност изгражда, поддържа и обитава.

На тази основа е формулирана и Визията за развитие на общината:

Община Добричка – жизнена селска община с конкурентно земеделие, устойчива и разнообразна икономика, еколого-съобразно, пълноценно стопанисване на природните и културни ресурси и постигнато по-добро качество на живот в центъра на Добруджа.

4.2. Стратегическа цел за развитие на Община Добричка

Чрез Визията си жителите на Община Добричка са очертали ясна картина на очакващото бъдеще. Постигането на това бъдеще предполага огромни усилия за мобилизиране на всички свои ресурси и привличане на външни. Това предполага още подреденост в действията и следване на подходящи стратегии.

Основната стратегическа цел за развитие на община Добричка е:

"Постигане на балансирано модерно земеделие и силно икономическо развитие въз основа на устойчивото ползване на природните ресурси и качествени инвестиции в човешкия потенциал и местните общности на територията на Общината"

Тази основна цел се основава на изводите от проведения анализ на състоянието и тенденциите в развитието на общината и преди всичко на необходимостта да се развие и използва вътрешния потенциал, да се предотврати обезлюдяването и да се повиши качеството на живот в Общината.

Основната цел съдържа два взаимосвързани компоненти: **"Икономически растеж"** чрез модерно земеделие и **"Повишено качество на живот"** посредством

мерки за подобряване на инфраструктурата и услугите и преодоляване на бедността и социална изолация на основни маргинални групи от местното население.

Първата е двигател на развитието, а втората осмисля усилията на хората, реализирали това развитие. Задължително условие е целта да се преследва успоредно и едновременно в двете сфери.

Единият компонент на целта е **“Постигане на стабилни високи темпове на икономически растеж”**, но не “на всяка цена”, а чрез обновено, конкурентноспособно, природосъобразно земеделие. Земеделие, оползотворяващо човешките и природните ресурси на общината, разчитащо на нови инвестиции чрез активно привличане/насърчаване.

Другият компонент на целта е **“Доближаване до средноевропейските параметри на жизнена среда”**. Отчитайки изводите от анализа, това всеобхватно понятие може да се сведе до характеристиките/стандартите в три основни аспекта – екология, инфраструктура, жилища. Разбира се, тук се включват и усилията за подобряване на стандартите в социалния сектор /образование, култура, спорт, здравеопазване, социални жилища, социални грижи/. Изборът на редуциран брой параметри на жизнената среда се мотивира с желанието да се постигне лесна измеримост на постигнатото.

Конкретните измерители за постигане на основната цел са:

Икономически растеж	Повишено качество на живот
<ul style="list-style-type: none">• Ускорен средногодишен темп /над средния за страната/ на нарастване на приходите от продажби (поради отсъствие на статистическа информация за БВП на общинско ниво); Величината на средногодишния темп е препоръчително да е около 10%;• Ръст на местните и чуждестранни инвестиции “на зелено” и в обновяване/разширяване на съществуващи производства (2004 % = 100 %);• Ръст на реализирания износ /в стойностно изражение/ (2004 % = 100 %);• Повишаване коефициента на заетост (2004 % = 100 %);• Намаляване равнището на безработица (2004 % = 100 %)	<ul style="list-style-type: none">• Трайни стандартни параметри на питейната вода /във всички селища/;• Намалено съдържание на въздушни замърсители в града и селата;• Трайно премахнати нерегламентирани сметища;• Подобрени общински пътища в лошо състояние и такива без настилка в км (2004 % = 100 %);• Подобрена улична мрежа в лошо състояние в км (2004 % = 100 %);• Брой стандартни обитавани жилища на 1000 човека (2004 % = 100 %);• Брой жилища без основни благоустройствени елементи /ток, вода, канал/ (2004 % = 100 %)

Допълнителни измерители за постигнатото по основната цел са:

- индексът на човешкото развитие;
- брой студенти и учащи се /дял от общото население/;
- интензитет на културния живот в общината.

Като се има предвид предстоящото пълноправно членство на България в ЕС след 1 януари 2007 г. стратегията за развитие цели въвеждането на институционална рамка на общинско ниво за планиране, програмиране, прилагане, контрол, наблюдение и оценка на

местното развитие, която да съответства на законодателството, правилата и процедурите, действащи в Общността. Изпълнението на тази цел е адресирано пряко към увеличаване способността на общината да достигне необходимите административни стандарти и да изгради капацитет на местно ниво за усвояване на структурната помощ по линия на националните и регионалните програми за развитие, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС.

Дефинираните цели на развитието допълват и оптимизират в местен план стратегическите цели за развитие на отделни сектори – конкурентоспособно земеделие, развитие на базисната инфраструктура, опазване и подобряване на околната среда, развитие на човешки ресурси и нарастване на заетостта.

Важна роля като мобилизиращ фактор за местното развитие има разширяването на трансграничното сътрудничество. Възможните ресурси в тази област ще бъдат насочени главно към подпомагане развитието на инфраструктурните мрежи и обектите за опазване на околната среда, с оглед намаляване на замърсяванията и негативно влияние върху компонентите на околната среда от двете страни на границата между Република България и Република Румъния. Максималното използване на възможностите за трансгранично и междурегионално сътрудничество и включването в подходящи инициативи са от особена важност за общинската стратегия за развитие и за подобряване на социалните, икономическите и инфраструктурните условия за изпълнение на Общинския план за развитие.

4.3. Приоритети за развитие на Община Добричка

В съответствие с анализа, визията и стратегическите цели на политиката за развитие на община Добричка и отчитайки възможностите и перспективите за местно развитие и за развитие на региона, както и структурните проблеми, които трябва да бъдат решени през периода 2007-2013 г., стратегията за развитие определя следните приоритети:

- 1. Постигане на конкурентноспособно модерно земеделие и местна хранително-вкусова промишленост, създаваща висококачествени крайни продукти с висока добавена стойност, рентабилност и Европейско качество.*
- 2. Опазване на околната среда и пълноценно стопанисване на природните ресурси и земята в съответствие с принципите на устойчивост.*
- 3. Устойчиво развитие на селата на територията на Община Добричка чрез подобряване на инфраструктурата, услугите и създаване на заетост.*

4. Развитие на селските райони с участието на местните общности и тяхната мобилизация за европейско териториално сближаване, задълбочаване на партньорство и добросъседство.

4.4. Съгласуваност и координация на политиките и инструментите за местно развитие.

Стратегията за развитие на община Добричка отчита целите и приоритетите на структурните политики в отделните сектори на местно и регионално ниво с оглед съгласуваност и координация на местната политика за интегрирано развитие с тях. Този подход е необходим, за да се гарантира ефективното и ефикасното използване на ресурсите на общината за развитие като цяло.

Основен акцент в приоритетите и специфичните цели на Общинския план за развитие е подобряването на земеделието и хранително-вкусовата промишленост. Координацията на мерките и действията в тази насока ще стимулира икономическото развитие и растеж и ще допринесе за повишаване привлекателността на общината за инвестиции, както и за достигане на екологичните стандарти.

Опазването и възстановяването на околната среда, както и екологосъобразното използване на природните ресурси са свързани пряко с използването на местния потенциал за развитие. Целите и приоритетите на политиката в сферата на околната среда внимателно са отчетени и съгласувани при определянето на приоритетите и специфичните цели, залегнали в плана за развитие, особено във връзка с балансираното, устойчивото и хармоничното развитие на територията на общината.

Съгласуваността и координацията с политика за развитие на човешките ресурси и с Националния план по заетостта на национално и регионално ниво е от съществена важност за постигане на целите и приоритетите за интегрирано местно развитие. В това отношение развитието и адаптирането на професионалните умения, насърчаването на предприемачеството за повишаване на икономическата активност и изграждането на мрежа на информационното общество в зависимост от конкретните нужди на общината съответства на хоризонталните цели и приоритети в областта на човешките ресурси. Приоритетите, определени с плана, хармонизират и с целите, поставени на европейско ниво от Лисабонската стратегия (2000 г.) и резултатите и препоръките след оценката на постигнатия напредък по изпълнение на стратегията, направена през 2005 г.

Целите и приоритети на плана са формулирани по начин, който дава добри възможности за оптимално икономическо въздействие на местно ниво и координация на трите предприсъединителни инструмента за България - ФАР, ИСПА и САПАРД, насочени към съфинансиране на секторни мерки и мерки за регионално развитие, определени с общата стратегическа рамка на НПИР за периода до 2006 г. и за периода до приключване на тяхното действие. Ще се търсят възможности за финансиране на отделни проекти на общината в областта на интегрираното регионално развитие, техническото съдействие и укрепването на административния капацитет, които да подпомогнат подготовката за участие в Структурните фондове на ЕС, както и самата реализация на плана след 1 януари 2007 г.

Важен елемент на координацията е осъществяването на финансов контрол за правилното и законосъобразно усвояване на средствата за финансиране на плана, който

следва да се осъществява съобразно правилата и процедурите, предвидени в националното законодателство и в съответствие с изискванията за прилагане на структурните инструменти на ЕС.

Общинският план за развитие се базира на редица стратегически и планови документи, които се разработват на различни териториални нива и имат конкретни функции по отношение формирането и прилагането на местната политика за развитие. В тази връзка е налице съгласуваност с Областна стратегия за на област Добрич 2005-2015 г., Националната стратегия за регионално развитие на Република България за периода 2005-2015 г., а оттук и с Националната оперативна програма за регионално развитие, която ще бъде основен източник за съфинансиране на приоритетите, залегнали в Общинския план за развитие.

4.5. Партньорство за развитие.

На регионално и областно ниво са изградени и действат консултативни органи на принципа на партньорството, които активно участват в планирането, програмирането, наблюдението и оценката в областта на прилагане на политиката за регионално и местно развитие. Основните органи, които включват представители на държавните органи – ключови министерства, областни управители, местни власти, икономически и социални партньори и граждански организации, са:

Регионалният съвет за развитие, който обсъжда и съгласува Регионалния план за развитие на Североизточен район за планиране в т.ч. и оценява инициативите на общините за регионално и местно развитие. Този орган е изграден на ниво, съответстващо на Ниво 2 от класификацията на европейските региони (NUTS), възприета от Евростат.

Областният съвет за развитие, който обсъжда и приема проекта Областна стратегия за на област Добрич 2005-2015 г., като също така оценява инициативите на общините, регионалните агенции, гражданските сдружения и неправителствените организации, свързани със стратегията за развитие на областта. Областният съвет за развитие е изграден на ниво, съответстващо на Ниво 3 от класификацията на европейските региони (NUTS).

Основните партньори в осъществяване на стратегията за устойчиво интегрирано развитие на Община Добричка и при реализацията Общинския план за развитие са:

◆ **Общинската администрация – координатор и двигател на развитие** - основна страна в подготовката и реализацията на стратегията за развитие, залегнала в Общинския план, като институционализирана воля на населението на общината за местно самоуправление, изразена в техния вот за избор на кмет и Общински съвет.

Ролята на органите на местното самоуправление и общинската администрация е ключова по отношение на следните области:

- влияние върху икономическата среда /чрез местни данъци и такси/;
- насърчаване на частния бизнес чрез инвестиции в публичната инфраструктура;
- пряко участие в отделни проекти, в които е ангажирана общинска собственост и които могат да бъдат основа за публично-частни партньорства;

- предоставяне на качествени публични услуги, които да бъдат убедителен аргумент в полза на ясни и прозрачни отношения между бизнеса, гражданството и общинската администрация.

◆ **Частният бизнес – надежден икономически партньор** - ролята на частния бизнес за развитието на общината и за реализиране на стратегията за устойчиво интегрирано развитие е от особено значение.

Бизнесът е основният икономически партньор при изпълнението на стратегията. Партньорството обаче действа в определени институционални, фискални и инфраструктурни условия, които могат да са предмет на общински решения.

◆ **Социалните партньори в лицето на професионалните сдружения и неправителствените организации** - професионалните сдружения и организации на работниците и служителите и неправителствените организации, действащи в Община Добричка, ще имат съществена роля при реализацията на Общинския план за развитие, като в някои отношения е възможно ролята им да бъде водеща.

Неправителствените организации /НПО/ като юридически лица с нестопанска цел чрез осъществяването на конкретни проекти работят за защита на гражданските интереси и местното развитие. Те са естествен партньор на местните власти, бизнес и медии и имат съществена роля при изработването и реализацията на стратегията за интегрирано местно развитие. Предимство на НПО е постоянното взаимодействие с граждански групи и доброто познаване на местните проблеми. Неправителствените организации могат да привличат вниманието на общността към определени теми като предизвикват дебат, предоставят допълнителни знания и умения, мобилизират гражданско участие и обществена подкрепа, които са изключително важни за успешното осъществяване на Общинския план за развитие.

Изключително важно за осъществяването на стратегията за развитие и на планираните дейности е да се използват ресурсите и влиянието на тези организации в местната общност, да се подпомага развитието на капацитета им и появата на нови и устойчиви граждански сдружения.

5. МЕРКИ И ПОДХОДЯЩИ ИНТЕРВЕНЦИИ ЗА РАЗВИТИЕ

За всяка приоритетна област от общинския план за развитие са посочени цели, мерки и интервенции, следващи логиката на основната стратегическа цел:

Приоритет 1 - *Постигане на конкурентноспособно модерно земеделие и местна хранително-вкусова промишленост, създаваща висококачествени крайни продукти с висока добавена стойност, рентабилност и Европейско качество.*

Цел 1: Повишаване конкурентоспособността на местната икономика.

Мярка 1: Повишаване маркетинга на общината – промоция и привличане на инвеститори.

Интервенции:

1. Разработване на маркетингов профил на Общината.
2. Представяне на маркетинговия профил на Общината на форуми - местни, национални, международни.
3. Осъществяване на комплексни мерки за рекламиране възможностите на Общината – потенциал, качество на земята и хората, устойчиви фирми и партньорства.
4. Представяне на свободни общински терени и наличен сграден фонд.

Мярка 2: Създаване на регионални агроклъстери.

Интервенции:

1. Разработване на програма за създаване на клъстери и мрежи.
2. Създаване на консултантски звена и центрове.
3. Изпълнение на Пилотни проекти.

Мярка 3: Създаване на публично-частни партньорства, премахване на пречките за инвестиции, координиране на инициативите за икономическо развитие.

Интервенции:

1. Укрепване на съществуващите и създаване на нови браншови организации на производителите.
2. Развитие на публично-частните партньорства и на бизнес асоциациите, работещи в подкрепа на месния бизнес.
3. Повишаване доверието между общински и държавни субекти за насърчаване на икономиката.
4. Намаляване на административните процедури и разработване на пакет от стимули за бизнеса.
5. Създаване и развитие на консорциуми с бизнеса за съвместно участие в проекти за икономическо развитие.
6. Маркетингови дейности в услуга на местния бизнес.
7. Създаване на система за привличане на инвеститори – поддържане на данни със свободни общински и частни терени.

Цел 2: Създаване на условия, благоприятстващи развитието на конкурентноспособно модерно земеделие.

Мярка 1: Прилагане на местни инструменти, стимулиращи развитието на земеделието.

Интервенции:

1. Анализ на нуждите, проблемите и възможностите за подкрепа от страна на общината.
2. Защита интересите на фермерите, фермерските и браншови местни организации.
3. Намаляване на административните процедури и ускорено преминаване при регистриране и стартиране на дейността.
4. Организиране на облекчения за фермерите и услуги за управление на финансите им.

Мярка 2: Развитие и усъвършенстване на земеделската инфраструктура.

Интервенции:

1. Запазване качеството на почвите и уедряване на парцелите.
2. Ефективно управление на водните ресурси в земеделието.
3. Модернизация на съществуващата система от напоителни канали и хидромелиоративни съоръжения.
4. Инвестиции в общи маркетингови дейности и производства.
5. Изграждане на центрове за аграрна информация и съвети за подпомагане на частни земеделски стопани.
6. Въвеждане на стандарти и организиране на Единна информационна система за пазарна информация /ЕИСПИ/.
7. Развитие на вериги за търговия със земеделска продукция – инфо борси, тържища и др.
8. Създаване на локални пазари за изкупуване и съхраняване на селскостопанска продукция.
9. Изграждане на млекосъбирателни пунктове в селата и модернизация на съществуващите.
10. Изграждане на плодохранилища в землища, където се отглеждат трайни насаждения.

Мярка 3: Развитие на модерни ферми.

Интервенции:

1. Инвестиции в технологично оборудване и селскостопански машини.
2. Разработване на Програма за развитие на овощарството и развитие на зеленчукопроизводството.
3. Разработване на Общинска програма за възстановяване и развитие на животновъдството.
4. Изграждане на съвременни животновъдни ферми, отговарящи на хигиенните изисквания и стандарти.
5. Стимулиране на фермерите за производство на храни с повишено качество.
6. Усъвършенстване ефективността на храненето на животните чрез производство на качествени и пълноценни фуражи.

7. Подкрепа на инициативи за създаване на пилотни демонстрационни ферми в животновъдството.

Цел 3: Развитие на рентабилна хранително-вкусова промишленост, добавяща стойност към първичните земеделски продукти, достигаща високите хигиенни стандарти за условията на производство и създаваща безопасни и качествени храни.

Мярка 1: Изграждане на иновативни средни по размер предприятия в преработвателния бранш.

Интервенции:

1. Въвеждане на системите за контрол на критичните точки - HACCP в производствения цикъл.
2. Повишаване безопасността на труда във фермите.
3. Подобряване използваемостта на енергията, водата, ефективно събиране и преработка на отпадъците.
4. Подобряване опазването на околната среда от фермите.
5. Повишаване управленческите умения на предприемачите.

Мярка 2: Създаване на условия за производство на безопасни за здравето на консуматорите храни.

Интервенции:

1. Стимулиране производството на здравословни и безопасни за консуматорите храни – традиционни видове, рецепти.
2. Осигуряване на постоянен контрол върху производството и качеството на продукцията – “от фермата до трапезата”.
3. Изграждане на центрове – лаборатории за изследване състава на храните.
4. Етикетирание на хранителните продукти, даващи възможност за избор на потребителя относно калоричност, трайност и съдържание на добавки.

Цел 4: Повишаване качеството на човешкия капитал и съответствието на квалификацията му с пазара на труда.

Мярка 1: Повишаване професионалната квалификация на работната сила.

Интервенции:

1. Разработване и изпълнение на Общинска програма за съответствие на професионалните учебни програми и търсенето на квалифицирана работна ръка на пазара на труда.
2. Използване възможностите на националните програми за повишаване квалификацията на работната сила.
3. Актуализация на програмите за професионално образование и обучение в информационни и комуникационни технологии.
4. Обучения за въвеждане на международни стандарти за качеството, безопасност на труда и санитарните изисквания.

Мярка 2: *Прилагане на Националните Програми за учене през целия живот в партньорство с местни работодатели с цел адекватно предлагане на професионални образователни услуги.*

Интервенции:

1. Активно включване на социалните партньори – предприемачи, синдикати и бизнес асоциации, в професионалното обучение.
2. Участие в национални програми за професионална преориентация съобразно структурните промени в икономиката.
3. Повишаване на управленческите умения на фермерите и местните предприемачи.

Цел 5: **Прилагане постиженията на изследователската дейност, трансфер на ноу-хау, внедряване на нови технологии и проекти по фондовете на ЕС в общината.**

Мярка 1: *Развитие на приложната изследователска дейност, технологично и иновационно обслужване на Общината.*

Интервенции:

1. Привличане на високотехнологични производства чрез икономическо стимулиране от страна на общината.
2. Прилагане постиженията на научно-изследователските институти и висшите училища за развитие на връзките “наука - местен бизнес”.
3. Работа с научно изследователските институти и животновъдните центрове.
4. Подобряване на генетичния фонд в личните стопанства и фермите чрез прилагане постиженията на генетиката и селекционните центрове, произвеждащи сортове и породен материал.

Мярка 2: *Популяризиране европейските стандарти и прилагане на политиката на ЕС.*

Интервенции:

1. Изграждане на административен капацитет за усвояване на структурните фондове на ЕС.
2. Изграждане на информационни точки и провеждане на информационни кампании и инфо дни.
3. Съдействие от страна на Общината при организирането на семинари във връзка с изискванията на ЕС за бизнеса /за въвеждането на международни стандарти за качество и безопасност/.

Мярка 3: *Улесняване на иновациите и разпространение на модерни комуникационни решения*

Интервенции:

1. E-business – електронна търговия.

2. E-skills – повишаване професионалните умения посредством електронни съвети и форуми.
3. E-learning – дистанционно обучение.

Приоритет 2 – Опазване на околната среда и пълноценно стопанисване на природните ресурси и земята в съответствие с принципите на устойчивост.

Цел 1: Постигане на интегрирани агро-екологични системи в общинското селско стопанство.

Мярка 1: Постигане на висока биодиверсификация и подобряване благосъстоянието на животните.

Интервенции:

1. Активно участие в Програма "Натура 2000" чрез прилагане на научните генетични постижения в практиката.
2. Дейности по възпитание и осигуряване в ежедневната селскостопанска практика на хуманно отношение към животните.
3. Популяризация и демонстрационни проекти в областта на органичното фермерство.
4. Прилагане на природосъобразни агро-екологични земеделски практики във фермите от Общината.
5. Специални усилия по завоюване на пазари на местните органични продукти.
6. Предотвратяване загубата на биоразнообразие в естествените местообитания, причинена от разширяване на селскостопанското производство и/или нехуманно отношение на местното население.

Цел 2: Осигуряване на устойчиви дейности по управление на отпадъците и опазването на околната среда.

Мярка 1: Изграждане на система за непрекъснато наблюдение на замърсяването на въздуха, водата и почвата и на режим за отстраняване на замърсители съгласно нормите на ЕС.

Интервенции:

1. Надеждно регистриране на вредните емисии и изграждане на система за контрол.
2. Организиране на регулярен екологичен одит.
3. Създаване на програма за широко оповестяване на информацията сред обществеността.

Мярка 2: Ефективно управление на отпадъците.

Интервенции:

1. Подобряване на чистотата в населените места.
2. Разширяване на системата за организирано събиране на отпадъците.
3. Въвеждане в експлоатация на регионално депо за ТБО съвместно с общините от областта.

4. Въвеждане на разделно сметосъбиране и компостиране на отпадъци от личните стопанства.
5. Въвеждане в експлоатация на 5-6 площадки за компостиране на твърдите отпадъци от личните стопанства на фермите.
6. Организиране производство на брикети от слама.
7. Саниране и благоустрояване на терените, замърсени със строителни отпадъци и осигуряване на възможности, възпиращи повторното им замърсяване.
8. Премахване на нерегламентираните сметища и почистване на микросметища.
9. Поетапно закриване на част от сметищата на територията на общината.
10. Създаване на практика сред населението за разделно сметосъбиране.
11. Определяне на терен, разработване на проект и изграждане на депо за строителни отпадъци.

Мярка 3: Опазване и разширяване на зелената система в общината.

Интервенции:

1. Поддържане на специализирана база данни за зелената система в Общината.
2. Създаване на програма за възстановяване и поддържане на растителната инфраструктура.
3. Изграждане на зелени зони по главните транспортни артерии в общината.
4. Разработване и утвърждаване на програма за повишаване на екологичната култура и образование, информираност на жителите на общината и взаимодействие при опазване на растителната инфраструктура

Цел 3: Постигане на ефективно управление на природните ресурси.

Мярка 1: Съхранение на културното наследство.

Интервенции:

1. Поддържане на културно-историческите паметници.
2. Възстановяване на традиционни културни празници в селата, демонстриращи практики, превъзхождащи обичайното добро фермерство и агрономство.

Мярка 2: Постигане на най-добро използване на природните ресурси.

Интервенции:

1. Разработване на Програма за екологична устойчивост на горите – изграждане на противопожарни ивици, залесяване.
2. Повишаване на интензитета и качеството на селските пасбища - рекултивация.
3. Въвеждане на нови технологии за пасищно косене.

Мярка 3: Съживяване на пустеещи земи.

Интервенции:

1. Рекултивиране на запустели селскостопански земи, пасища и ливади.
2. Споразумение с Областна администрация за създаване на общ мениджмънт на общинската и държавна собственост.
3. Провеждане на общи политика по създаване на пазар на терените и за привличане на инвеститори.

Цел 4: Постигане на сигурна защита на населението и реколтите при резки климатични промени и природни бедствия.

Мярка 1: Намаляване риска от природни бедствия.

Интервенции:

1. Идентифициране на мерки за защита при резки климатични промени.
2. Дейности по спиране на ерозивните почвени процеси.
3. Дейности по укрепване на свлачища и управление на водите.
4. Дейности по предотвратяване на наводнения, суши и горски пожари - почистване на канали, дерета и корита на реки.

Приоритет 3 – Устойчиво развитие на селата на територията на Община Добричка чрез подобряване на инфраструктурата, услугите и създаване на заетост.

Цел 1: Подобряване качеството на живот.

Мярка 1: Обновяване и развитие на селата.

Интервенции:

1. Идентифициране на населените места с потенциал за оцеляване и съсредоточаване на публични ресурси за тяхното обновяване.
2. Развитие на читалищата като реален посредник между местната общност и държавните институции.

Мярка 2: Ограничаване на безработицата и повишаване на икономическата активност на населението

Интервенции:

1. Повишаване качеството на посредническите услуги от Дирекция "Бюро по труда".
2. Осигуряване на възможност на нов старт на безработните.
3. Усвояване на нови знания и умения през целия живот с цел стимулиране на заетостта.
4. Прилагане на схеми за съхраняване на трудовия потенциал.
5. Активизиране на дейностите по професионалното обучение на работното място с оглед повишаване на адаптивността на работещите съобразно променящите се изисквания към работната сила.

Мярка 3: Развитие на политика за равни възможности и достъпен до всички социални групи пазар на труда.

Интервенции:

1. Разработване на механизми за насърчаване на равните възможности между мъжете и жените.
2. Прилагане на временни насърчителни мерки за групи в риск.

Мярка 4: Развитие на активната политика на пазара на труда, насочена към полноценна социално-икономическа интеграция на рисковите групи на пазара на труда

Интервенции:

1. Разработване на индивидуални планове за продължително безработните лица /над 1 година/, за да се предотврати обезкуражаването в тази рискова група.
2. Насърчаване на предприемачеството сред лица над 50 годишна възраст.
3. Проучване на възможности за финансиране на обучение на млади специалисти и квалифицирани работници срещу договор за започване на работа след успешно дипломиране.
4. Програми за придобиване на нови умения особено за хора с по-нисък доход с цел равен шанс - акцент върху новите технологии, компютри, Интернет, комуникации.

Мярка 5: Преодоляване на бедността и специални мерки за маргиналните групи.

Интервенции:

1. Изграждане на леки постройки за сезонните работници.
2. Провеждане на краткосрочни обучения със сезонни работници.
3. Използване на нови форми на заплащане на труда - почасова ставка.

Цел 2: Създаване на алтернативна заетост.

Мярка 1: Насърчаване развитието на туризма.

Интервенции:

1. Създаване на еко-пътеки в райони с природни забележителности /Дебрене, Карапелит и др./.
2. Развитие на аграрния туризъм.
3. Насърчаване на ловния туризъм /Дебрене, Житница, Златия, Дончево/.
4. Изграждане на къмпинги за рибари в селата Плачи дол и Полковник Минково и създаване възможност за развитие на екстремни спортове.

Мярка 2: Развитие на традиционните културни празници в селата.

Интервенции:

1. Подобряване формата и съдържанието на киноложкия празник в с. Хитово.
2. Разширяване участието и обогатяване съдържането на традиционния събор "Песни и танци от слънчева Добруджа" в с. Дебрене.

Цел 3: Разширяване и подобряване на здравните услуги.

Мярка 1: Създаване на условия за запазване и подобряване здравето на гражданите.

Интервенции:

1. Провеждане на кампании за повишаване отговорността на пациентите по отношение на собственото си здраве.
2. Разкриване на стоматологични кабинети за обслужване на населението в определени дни от седмицата.
3. Въвеждане на надеждна система за мониторинг и контрол на качеството на медицинските услуги и за оценка на отговорността на изпълнителите.
4. Постоянно изучаване мнението на пациентите за качеството на здравните услуги.

Мярка 2: Развитие на структурно-институционални промени на здравната система, с оглед повишаване на нейната ефективност.

Интервенции:

1. Подобряване на системата за управление на качеството.
2. Оптимизиране на техническото оборудване на здравните заведения в областта и региона.
3. Участие в Програмите и фондовете на ЕС в търсене на техническа и финансова подкрепа на реформите в здравеопазването.

Мярка 3: Развитие на създаваните нови икономически отношения в здравеопазването и на стимулите за високо качество.

Интервенции:

1. Развитие и разширяване на договорната система.
2. Изграждане на информационна система на здравното осигуряване.

Мярка 4: Постигане на по-добра здравна профилактика сред подрастващото поколение

Интервенции:

1. Преразпределение на медицинските лица в училищата и детските градини, с цел по-добро медицинско наблюдение и обслужване.
2. Оптимизиране на медицинското обслужване на ромското население.

Цел 4: Развитие на социалната съпричастност към хората в неравностойно положение и интегрирането на ромите и бедните етнически малцинства в живота на общината.

Мярка 1: Разширяване видовете социални услуги за проблемни слоеве от населението.

Интервенции:

1. Разкриване на специализирани институции за социални услуги.
2. Оптимизиране на дейността на общинските социални звена;
3. Осигуряване на условия за интеграция на хората с увреждания чрез изграждане на достъпна архитектурна среда в детските градини, училищата и кметствата по населените места в общината.

Мярка 2: Подобряване условията на живот и равнопоставено включване на ромите и бедните етнически малцинства в социално-икономическия живот на общината.

Интервенции:

1. Интегриране на етноса в живота на Общината при запазване на културното и многоетническо разнообразие;
2. Създаване и развитие на извънучилищни системи за межкултурно сътрудничество;
3. Целенасочени усилия към идентифициране на реалните лидери на общностите в тези квартали и включването им в публично-частните партньорства на местната власт с общността;

Цел 5: Постигане на ефективно развитие на елементите на инфраструктурата на общинско ниво.

Мярка 1: Подновяване и модернизация на електрическата проводна мрежа

Интервенции:

1. Реконструкция на уличното осветление с енергоспестяващи лампи и разширяване на обхвата му.
2. Саниране на трафопостовите за повишаване на сигурността.
3. Саниране на разпределителната мрежа и на връзките ѝ със сградите за осигуряване на стабилно захранване за всички крайни потребители, съгласно стандартите за сигурност.
4. Внедряване на нетрадиционни методи за производство на енергия – биогорива.

Мярка 2: Изграждане на отговаряща на потребностите газопроводна мрежа.

Интервенции:

1. Разработване на Програма за газификация на общински сгради.
2. Поетапна газификация на селата: Победа, Дончево, Ведрина, Паскалево в срок до 2010 година.

Цел 6: Подобряване на инженерната инфраструктура, рехабилитация на уличната настилка.

Мярка 1: Изграждане на достъпна обществена среда и благоустрояване на откритите пространства в населените места от Общината.

Интервенции:

1. Възстановяване на уличната настилка.
2. Благоустрояване на населените места от Общината.
3. Целенасочен интегриран подход за осигуряване на финансиране за поетапно развитие на населените места от Общината.

Мярка 2: Рехабилитация на водопроводната мрежа и подобряване на водоснабдяването.

Интервенции:

1. Цялостна концепция и подмяна на участъци със силно амортизирани водопроводи с цел намаляване на загубите;

Мярка 3: Обновяване и осъвременяване на канализацията и пречиствателните съоръжения за отпадъчни води, отговарящи на стандартите на ЕС.

Интервенции:

1. Реконструкция и подновяване на съществуващата канализационната мрежа;
2. Доизграждане на канализационната мрежа в районите без канализация;

Мярка 4: Разширяване и модернизация на транспортната инфраструктура – пътища.

Интервенции:

1. Извършване на анализи и прогнози на транспортното натоварване.
2. Рехабилитация на общинските пътища.
3. Изграждането на нови и модернизация на старите спирки за обществен транспорт.

Мярка 5: Изграждане на модерна информационна и комуникационна инфраструктура - Интернет, мобилни комуникации, медии.

Интервенции:

1. Изграждане на модерна комуникационна инфраструктура;
2. Подкрепа на нови инвеститори в сферата на мобилните комуникации.

Приоритет 4 – Развитие на селските райони с участието на местните общности и тяхната мобилизация за европейско териториално сближаване, задълбочаване на партньорството и добросъседството.

Цел 1: Увеличаване на местния капацитет за въздействие върху развитието на общината.

Мярка 1: Квалифициране на общинската администрация.

Интервенции:

1. Провеждане на обучения за общински служители по теми:
 - политическа координация в рамките на администрацията и с Общинския съвет;

- управление на изпълнителските кадри.
- 2. Квалификация на специализираните отдели в новите законови изисквания на ЕС към тяхната дейност и задачи;
- 3. Повишаване мотивацията на общинските служители за извършване услуги в полза на обществото.

Мярка 2: *Подобряване на взаимодействията и координация за прилагане на местната политика.*

Интервенции:

- 1. Изграждане на партньорство с бизнеса и стимулиране работата в мрежа.
- 2. Обучения на експертите за работа в екип.

Мярка 3: *Укрепване капацитета и подобряване координацията за управление на средства от Структурните фондове на ЕС и от национални и международни фондове и програми.*

Интервенции:

- 1. Обучение и развитие на уменията за разработване и управление на проекти, финансирани от европейски фондове;
- 2. Създаване на взаимноподкрепящи се групи от експерти по районите и областите за подготовка на предложения за финансиране;
- 3. Осигуряване финансовия принос на Общината чрез общинския бюджет и/или частни партньорства.

Цел 2: Финансово управление на общината – подготовка за финансова децентрализация.

Мярка 1: *Прилагане на съвременни системи за финансово управление и контрол за целесъобразното разходване на бюджетните средства.*

Интервенции:

- 1. Прозрачност и публично обсъждане от местната общност на проекта за бюджет и отчета за неговото изпълнение.
- 2. Усъвършенстване на системите за финансово управление и контрол за подобряване на отговорността при финансово управление на Общината.
- 3. Превантивен и текущ контрол за законосъобразно и целесъобразно разходване на бюджетните средства.

Мярка 2: *Финализиране на общинската приватизация, увеличаване ролята на концесионния процес и постигане на ефективно действащ следприватизационен и след концесионен контрол.*

Интервенции:

- 1. Създаване на условия за прозрачна, бърза и икономически ефективна приватизация, при равнопоставеност на инвеститорите.
- 2. Подпомагане на малкия и среден бизнес при равнопоставеност на частната инициатива на територията на Общината.

3. Подобряване на условията за инвестиции, засилващи конкурентно-способността на местния бизнес, чрез предлагане на нови обекти за приватизация.
4. Засилване на ролята и ефективността на следприватизационния контрол върху изпълнението на задълженията на купувачите, поети с приватизационните договори, чрез съвместни проверки с общински съветници.

Мярка 3: *Повишаване събираемостта на дължимите неданъчни приходи*

Интервенции:

1. Контрол по събираемостта на дължимите неданъчни приходи.
2. Взаимодействие с данъчна администрация и съдия-изпълнители за подобряване на събираемостта на публичните и частните общински вземания.

Цел 3: Постигане на по-добро и по-ефективно обслужване на гражданите и бизнеса.

Мярка 1: *Усъвършенствуване организацията на управление и работа в общинската администрация*

Интервенции:

1. Въвеждане на ISO – стандартите в работата на общинската администрация.
2. Обезпечаване надеждна физическа и електронна защита на информация и документи.

Мярка 2: *Повишаване информираността на гражданите и прозрачността на работа на Общинската администрация и Общинския Съвет*

Интервенции:

1. Повишаване публичността и прозрачността на работа на Общински съвет и информационната обезпеченост.
2. Повишаване публичността и прозрачността на работа на Общинска администрация в т.нар. рискови области.

Цел 4: Подпомагане изграждането на местни партньорства за развитие.

Мярка 1: *Междубщински дейности и проекти.*

Интервенции:

1. Участие в съвместни проекти с Общини от Добричка област /създаване на междубщински структури/.
2. Участие в съвместни проекти с общини от Североизточния район за планиране.
3. Създаване на междубщинска структура и общ финансов фонд за проекти, имащи значение за повече общини и области

Мярка 2: *Изграждане на публично-частни партньорства за мониторинг, оценка и актуализация на Общинския план за развитие.*

Интервенции:

1. Извършване на актуализация на Общинския план за развитие съвместно с бизнеса и социалните партньори.
2. Ежегоден мониторинг и оценка на ОПР на Община Добричка.

Цел 5: Развитие на трансграничното и международно сътрудничество и ефективността на връзките с обществеността.

Мярка 1: Развитие на трансграничното сътрудничество.

Интервенции:

1. Участие в проекти по програмата за трансгранично сътрудничество – сътрудничество между селските райони.
2. Съвместни бизнес инициативи с общини от СИПР, от област Добрич и от Румъния.

Мярка 2: Разширяване на международното сътрудничество и ефективността на връзките с обществеността.

Интервенции:

1. Поддържане високо ниво на информираност на обществеността за дейността на местната власт.
2. Усъвършенстване механизмите за участието на населението в процесите на местното самоуправление.
3. Усъвършенстване на рекламната стратегия на Община Добричка.
4. Поддържане на създадените международни контакти и акцентиране върху икономическите аспекти на сътрудничеството.

6. ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА.

Структурен елемент на Общинския план за развитие е неговата индикативна финансова таблица. Тя дава числен финансов израз на предвидените за реализация мерки по съответните приоритети.

Индикативната финансова таблица показва необходимите финансови ресурси за изпълнение на плана, детайлизиране на приоритети, цели, мерки, години и прогнозираните източници за финансиране.

Групираны, основните източници за финансиране на планираните дейности са:

- ◆ **Национални източници** - това са републиканския бюджет, общински бюджет, принос на търговски дружества с държавно или общинско участие, финансиране от частни търговски дружества;
- ◆ **Средства с източник Европейския съюз** - това са сега действащите предприєдинителни финансови инструменти ФАР, САПАРД, и ИСПА до началото на 2007 г. хоризонталните програми на Европейския съюз, Структурни фондове и Кохезионен фонд, както и останалите инициативи на Общността - след приемане на страната ни за пълноправен член на ЕС;
- ◆ **Привлечени средства чрез дългови инструменти** - кредитни институции и инвестиционни фондове;
- ◆ **Безвъзмездни средства от други източници.**

Единствено от общината зависи привличането на допълнителни ресурси за нейното развитие. Общината може да разчита само на себе си при подготовката на проекти, на собствения си капацитет и ресурси за финансиране подготовката на проекти и тяхното съфинансиране.

Това означава:

- при съставянето на годишните бюджети да се определят приоритети и да се отпускат средства за разработването и съфинансирането на проекти;
- мобилизиране на ресурси чрез частично съфинансиране на проекти от фирми или обществени организации, и с други общини.

Усвояването на средства от ЕС не би било възможно без да се мобилизират усилията на широк кръг партньори и на цялата общност, за разработване и предлагане на голям брой висококачествени проекти. Отговорност на общината в това отношение е:

- активно включване на гражданските организации в процеса на изпълнение на общинския план за развитие;
- създаване на открити и равнопоставени процедури за изграждане на партньорства.

Но е наложително, да се приложат неотложни мерки за повишаване на програмния и проектен капацитет на общината, доколкото достъпът до тези финансови източници трябва да зависи от нейната действителна способност да представят ефективни и конкурентни проекти. Местните участници трябва да осъзнаят, че успешното им участие в Структурните фондове на ЕС и програмите, подкрепящи регионалното развитие, ще зависи и от тяхната инициатива, способност за поемане на риск, новаторство и капацитет за изграждане на партньорство.

Финансовите разчети за повечето мерки и проектни идеи са базирани само на експертно предположение, доколкото таблицата има индикативно значение.

Финансова таблица 1 (цени 2005 г., в хил. лв.)

ПРИОРИТЕТ	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	ОБЩО
Приоритет 1 Цел 1	100	120	140	150	120	100	100	830
Приоритет 1 Цел 2	1 600	1 750	1 800	1 830	1 820	1 800	1 750	12 350
Приоритет 1 Цел 3	1 100	1 250	1 300	1 330	1 320	1 300	1 250	8 850
Приоритет 1 Цел 4	50	60	80	90	70	50	50	450
Приоритет 1 Цел 5	150	170	180	200	170	150	150	1 170
Приоритет 1 ОБЩО	3 000	3 350	3 500	3 600	3 500	3 400	3 300	23 650
Приоритет 2 Цел 1	100	130	160	180	200	210	220	1 200
Приоритет 2 Цел 2	200	230	260	280	300	310	320	1 900
Приоритет 2 Цел 3	50	70	90	120	150	150	155	785
Приоритет 2 Цел 4	50	70	90	120	150	150	155	785
Приоритет 2 ОБЩО	400	500	600	700	800	820	850	4 670
Приоритет 3 Цел 1	100	120	140	140	180	180	180	1 040
Приоритет 3 Цел 2	50	70	90	120	130	130	130	720
Приоритет 3 Цел 3	50	70	90	120	130	130	130	720
Приоритет 3 Цел 4	50	70	90	120	130	130	130	720
Приоритет 3 Цел 5	150	170	190	200	230	230	230	1 400
Приоритет 3 Цел 6	800	900	1 000	1 100	1 200	1 300	1 200	7 500
Приоритет 3 ОБЩО	1 200	1 400	1 600	1 800	2 000	2 100	2 000	12 100
Приоритет 4 Цел 1	20	25	25	25	20	20	20	155
Приоритет 4 Цел 2	10	15	15	15	10	10	10	85
Приоритет 4 Цел 3	20	30	30	30	30	30	30	200
Приоритет 4 Цел 4	25	30	35	30	30	30	30	210
Приоритет 4 Цел 5	25	30	35	30	30	30	30	210
Приоритет 4 ОБЩО	100	130	140	130	120	120	120	860

ОБЩО	4 700	5 380	5 840	6 230	6 420	6 440	6 270	41 280
-------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	---------------

Финансова таблица 2 (цени 2005 г., в хил. лв.)

Период 2007-2013 г. ПРИОРИТЕТ	Местно публично финансиране		Външно финансиране								Общо
	Общински бюджет	Общ дял (%)	Централен бюджет	Общ дял (%)	Бюджет ЕС			Общ дял (%)	ДВФИ*	Общ дял (%)	100%
					ЕФРР	ЕСФ	КФ				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Приоритет 1	236.50	1 %	2 719.75	11,5 %	8 868.75	0.00	0.00	37,5 %	11 825	50 %	23 650
Приоритет 2	700.50	15 %	1 634.50	35 %	2 335.00	0.00	0.00	50 %	0	0 %	4 670
Приоритет 3	1 210.00	10 %	4 840.00	40 %	2 420.00	1 815.00	1 815.00	50 %	0	0 %	12 100
Приоритет 4	172.00	20 %	258.00	30 %	172.00	129.00	129.00	50 %	0	0 %	860
ОБЩО	2 319.00	5,61 %	9 452.25	22,90 %	13 795.75	1 944.00	1 944.00	42,84 %	11 825	28,65 %	41 280

* - вкл. финансиране от частни търговски дружества; друго безвъзмездно финансиране и чрез привлечени средства от заеми.

Финансова таблица 3 (цени 2005 г., в хил. лв.)

Финансов източник	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Общо
Общински бюджет	264	302	328	350	361	362	352	2 319
Централен бюджет	1 076.25	1 232	1 337	1 426	1 470	1 475	1 436	9 452.25
ЕФРР	1 570.75	1 798	1 952	2 082	2 146	2 152	2 095	13 795.75
ЕСФ	221	253.50	275	294	302	303	295.50	1 944
КФ	221	253.50	275	294	302	303	295.50	1 944
ДВФИ	1 347	1 541	1 673	1 784	1 839	1 845	1 796	11 825
ОБЩО	4 700	5 380	5 840	6 230	6 420	6 440	6 270	41 280

ЕФРР - Европейски фонд за регионално развитие;

ЕСФ - Европейски социален фонд;

КФ - Кохезионен фонд;

ДВФИ - други външни финансови източници.

7. ИЗПЪЛНЕНИЕ, НАБЛЮДЕНИЕ И АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ.

Организацията и методът за изпълнение на Общинския план за развитие обхващат системите за управление и контрол, наблюдение и оценка, осигуряване на информация и публичност и прилагането на принципа за партньорство на всички етапи на изпълнение.

В процеса на реализация на плана ще се спазват и принципите на отговорно и добро управление, ефективен финансов контрол, разделение на правомощията при осъществяване на управленските функции, предотвратяване и корекция на нередностите при изпълнението на конкретните дейности.

7.1. Системи за управление и контрол.

Орган за управление на Общинския план за развитие е Кметът на общината. От формулираните цели произлиза сложен комплекс от интервенции излизащи отвъд сегашните задължения и капацитет на общинската администрация.

Публичността на общинския план за развитие не трябва да бъде формална. Активното привличане на бизнеса и неправителствения сектор е необходимо условие, за реализация на предприетите мерки и проекти. Липсващия ресурс от идеи, компетенции, мотивация и пари се съдържа в местната власт. Освен това е необходимо да се предприемат мерки за повишаване на общия капацитет на общинската администрация, както и на партньорите на общинското развитие, както е посочено в Приоритет 4 на плана.

Изпълнението на общинския план ще се реализира чрез два взаимосвързани източника. Първият основен източник е чрез включване на мерки и проекти на общинския план в плановете за развитие на районите за планиране и в Националната оперативна програма за регионално развитие 2007-2013 г.

Вторият основен източник е чрез мотивиране действия на местната власт в партньорство с частния бизнес и неправителствения сектор да реализира друга значителна част от мерките и проектите със собствени средства.

Прилагането на принципа на публично-частно партньорство е основата за постигането на резултати по реализацията на плана чрез двата източника.

В своята дейност Кметът ще бъде подпомаган от цялата общинска администрация. Специализираните звена на общинската администрация са отговорни за оперативното управление на плана - административно и финансово управление, финансов контрол и вътрешен одит.

Организационната схема за изпълнение на Общинския план за развитие е дадена в Приложение № 1.

7.2. Мерки за консултиране на партньорите.

Процесът на консултации включва участие на партньорите при разработването на Общинския план за развитие, неговото управление, наблюдението и оценката на постигнатите резултати.

Консултациите имат за цел координация и мобилизация на всички ресурси на общината за изпълнение на плана, както и разширен обмен на мнения и идеи за успешно прилагане на политиката за местно интегрирано развитие между всички основни участници – местни власти, социални партньори, неправителствени организации, частен бизнес, областен управител и областна администрация. Обобщените резултати от процеса

на консултации водят до последваща актуализация на плана съобразно настъпилите промени, тенденциите и перспективите за развитието на общината.

Формите на консултиране и взаимодействие включват създаването на специализирани работни групи, експертни консултации по ключови проблеми, съвместни комисии за мониторинг по отделните мерки, обществени форуми и дискусии, гарантиращи прилагането на принципа на партньорството.

7.3. Мониторинг - наблюдение, оценка и актуализация на плана.

Мониторингът е систематично събиране, анализ и използване на информация, необходима за управлението и вземането на решения в процеса на работа по изпълнение на Общинския план за развитие. По този начин може да се сравни реалния напредък по изпълнението на плана с предварително планираните дейности. Мониторингът е част от регулярното управление на прилагането на плана и изпълнява основна функция: обратна връзка по предотвратяване на рисковете пред изпълнението на предвидените дейности и в резултат на това, на стратегическата цел и приоритетите.

Наблюдението и контролът за ефективното и ефикасното изпълнение на Общинския план за развитие се извършват от Специализирана група за наблюдение, назначена със заповед на Кмета. Функциите по наблюдението обхващат:

- разглеждане и утвърждаване индикаторите за наблюдение на изпълнението на плана;
- периодичен преглед на постигнатия напредък по отношение на целите;
- анализиране резултатите от изпълнението на приоритетите, целите, мерките и степента на постигане на интервенциите;
- разглеждане резултатите от междинната оценка, ако такава е възложена;
- ежегодно подготвя доклад за изпълнението на плана, който Кметът внася в Общинския съвет;
- разглеждане предложения за преразпределение на средствата по приоритетите, целите и мерките;
- предложения за промени, свързани с постигането на целите плана или подобряване на управлението му.

Общинският съвет разглежда и одобрява годишните доклади и заключителния доклад за изпълнение на плана.

Докладите съдържат информация за:

- промените в социално-икономическите условия и секторните политики за развитие на местно, регионално и национално ниво;
- постигнатия напредък по изпълнението на приоритетите, мерките и индивидуалните проекти и схеми за подпомагане;
- финансовото изпълнение на проектите;
- действията, предприети с цел осигуряване на качество и ефективност при изпълнение на плана включващи:
 - мерките за наблюдение, оценка и контрол, както и създадените механизми за събиране на данни;
 - преглед на всички значителни проблеми, възникнали в процеса на изпълнение, както и мерките за преодоляване на тези проблеми;
 - мерките за осигуряване на публичност
 - мерките за постигане на необходимото съответствие със секторните политики и програми.

Наблюдението и оценката следва да проследяват не само използването на финансовия и ресурсен потенциал, но активно да отчитат и физическия прогрес върху територията на общината - настъпващи промени в състоянието на средата в резултат от предприети интервенции. Това изисква набор от специфични индикатори и възможност за алтернативност и адаптивност при оценяване изпълнението на плана.

Етапите за оценяване на изпълнението на плана включват извършване на междинна /през 2010 г. и последваща/заключителна /до средата на 2015 г./ оценка, както и оценки по отделни теми или проекти.

Настоящият план е отворена система. Веднъж приет, той би трябвало да остане относително "твърд" в стратегическата си насоченост и цели, но отворен и гъвкав - по отношение на мерките и интервенциите.

7.4. Информация и публичност.

Органите, звената и организациите, извършващи действия в рамките на правомощията си по изпълнението на Общинския план за развитие осигуряват своевременна информация за характера и същността на тези действия, за необходимостта и потенциалните ползи от извършването им, за последиците от тях, както и за постигнатите резултати включително относно помощта, предоставена на общината от фондовете на ЕС и републиканския бюджет.

Информацията е насочена към:

- широката общественост;
- потенциалните бенефициенти по отделните мерки и проекти;
- лицата и организациите, осъществяващи промоцията на индивидуални проекти;
- осигуряване на прозрачност на действията и отчетност на средствата.

8. ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА.

Предложената по-долу система от количествени и качествени индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението на плана отговаря на следните изисквания за стремеж към количествено представени индикатори, т.е. измерими, систематизирани, стандартизирани с изискванията на Евростат, съпоставими, както и да се допълват от система от данни, която да осигурява периодичното им набиране на информацията, достъп до тях.

Приоритет 1 - *Постигане на конкурентноспособно модерно земеделие и местна хранително-вкусова промишленост, създаваща висококачествени крайни продукти с висока добавена стойност, рентабилност и Европейско качество.*

Цел 1: Повишаване конкурентоспособността на местната икономика.

- Брой на маркетингови инициативи за представяне на Община Добричка;
- Ръст на местните и чуждестранни инвестиции "на зелено" /2004 г. = 100 %/;
- Създаден пазар за терени и привлечени инвеститори;
- Общ размер на инвестициите /% нарастване през годините/;
- Средногодишен темп /над средния за страната/ на нарастване на приходите от продажби;
- Ежегодни конференции за развитие на местния бизнес и иновациите;
- Брой създадени регионални клъстери и мрежи;
- Брой на фирмите, участващи в регионални клъстери;
- Наличие на мрежа за обмен на информация между отделните звена на местната инфраструктура, предоставяща услуги за бизнеса;
- Повишен брой създадени и динамично развиващи се нови икономически структури /2004 г. = 100 %/;
- Създавани и действащи на консорциуми с бизнеса за съвместно участие в проекти за икономическо развитие;
- Разработен пакет от стимули за бизнеса в Община Добричка;
- Брой предоставени услуги на малкия и среден бизнес;
- Изградени партньорства с бизнеса, структурите на гражданското общество и широката общественост;
- Създаване на база данни със свободни общински и частни терени.

Цел 2: Създаване на условия, благоприятстващи развитието на конкурентноспособно модерно земеделие.

- Брой подкрепени от общината инвестиционни земеделски проекти;
- Брой подкрепени от САПАРД проекти за модернизация в селското стопанство;
- Брой изградени центрове за аграрна информация и съвети за подпомагане на частните земеделски стопани /2004 г. = 100 %/;
- Изграждане на Единна информационна система за пазарна информация /ЕИСПИ/;
- Създадени тържища за земеделска продукция /2004 г. = 100 %/;
- Създадени пазари за изкупуване и съхраняване на селскостопанска продукция /2004 г. = 100 %/;
- Брой изградени млекосъбирателни пунктове /2004 г. = 100 %/;

- Ръст на инвестициите в технологично оборудване и селскостопански машини /2004 г. = 100 %/;
- Разработени Програма за развитие на овощарството и план за действие 2007-2013 година;
- Брой подкрепени инвестиционни проекти в областта на овощарството;
- Разработени Програма за развитие на зеленчукопроизводството и план за действие 2007-2013 година;
- Брой подкрепени проекти в областта на зеленчукопроизводството;
- Брой изградени животновъдни ферми, отговарящи на европейските хигиенни изисквания и стандарти /2004 г. = 100 %/;

Цел 3: Развитие на рентабилна хранително-вкусова промишленост, добавяща стойност към първичните земеделски продукти, достигаща високите хигиенни стандарти за условията на производство и създаваща безопасни и качествени храни.

- Проведени активни мерки за повишаване безопасността на труда във фермите;
- Брой подкрепени от програма САПАРД инвестиционни проекти в хранително-вкусовите предприятия;
- Брой на фирмите - производителки на храни с въведени стандарти НААСР;
- Брой фирми, въвели технологии за ефективно управление на водите, преработка на отпадъците и консумираната енергия;
- Брой управители с повишени мениджърски умения;
- Брой изградени иновативни /средни по размер/ предприятия /2004 г. = 100 %/;
- Функционираща и използвана от местните производители на храни лаборатория за изследване състава на храните.

Цел 4: Повишаване качеството на човешкия капитал и съответствието на квалификацията му с пазара на труда.

- % ремонтирани и адаптирани общински училища за ефективна работа /обем на ежегодни инвестиции/;
- Брой на компютрите на 100 ученика в училищата;
- Брой на Интернет места на 100 ученика в училищата;
- Създаден пакет от стимули за бизнеса при новосъздаване на работни места за млади специалисти;
- Брой на служителите, участващи в програмите за обучение /тип, продължителност/;
- Брой на предприятията, получили финансова помощ за обучение /мащаб, тип, продължителност/;
- Процент на настанените на работно място бенефициенти;
- Брой участия в национални програми за професионална ориентация;
- Проведени активни мерки на пазара на труда, в т.ч. за групи в неравностойно положение;
- Брой предприети и организирани квалификационни курсове за групи в неравностойно положение;
- Брой обучени участници в курсовете.

Цел 5: Прилагане постиженията на изследователската дейност, трансфер на ноу-хау, внедряване на нови технологии и проекти по фондовете на ЕС в общината.

- Брой на пазарно ориентирани изследователски проекти, получили помощ;
- % на успешно завършените пазарно ориентирани изследователски проекти;
- Брой на новосъздадените центрове за изследвания, технологии и иновации;
- Брой разработени иновационни стратегии и програми за тяхната реализация;
- Брой ферми с подобрена селекция;
- Брой налични сертифицирани информационни дни;
- Въведени електронна търговия и използвани образователни портали.

Приоритет 2 - Опазване на околната среда и пълноценно стопанисване на природните ресурси и земята в съответствие с принципите на устойчивост.

Цел 1: Постигане на интегрирани агро-екологични системи в общинско селско стопанство.

- Проведена кампания за промоция на Програма "Натура 2000";
- Брой демонстрационни проекти за ограничени ферми;
- Брой създадени органични ферми;
- Брой запазени биологични видове.

Цел 2: Осигуряване на устойчиви дейности по управление на отпадъците и опазването на околната среда.

- Създадена Програма за широко оповестяване на информацията за регистрирани замърсявания на въздуха, водата, почвата;
- Регистрирано % намаление на замърсяването на атмосферния въздух от вредни емисии;
- Изградена функционираща система за мониторинг на замърсяването на въздуха, водата и почвата;
- Организиран регулярен екологичен одит;
- Програма за широко оповестяване на вредни емисии сред обществеността;
- Въведено в експлоатация регионално депо за ТБО;
- % на населението, включено в организираните системи за събиране на битовите отпадъци;
- Брой села с приложена организация за разделно сметосъбиране и компостиране на отпадъците;
- % на трайно премахнати нерегламентирани сметища;
- % на третиране на битови и строителни отпадъци в съответствие с нормативните изисквания;

Цел 3: Постигане на ефективно управление на природните ресурси.

- Разработване на Програма за екологична устойчивост на горите – изграждане на противопожарни ивици, залесяване;
- Брой възстановени традиционни празници;
- Количество рекултивирани селски пасища и въведени нови технологии на косене;
- Количество декари рекултивирани земеделски земи.

Цел 4: Постигане на сигурна защита на населението и реколтите при резки климатични промени и природни бедствия.

- Количество укрепени свлачища, почистени дерета и корита;
- Изградена система за навременно оповестяване;
- Ефективно управление на микрорязовирите на територията на общината.

Приоритет 3 - Устойчиво развитие на селата на територията на Община Добричка чрез подобряване на инфраструктурата, услугите и създаване на заетост.

Цел 1: Подобряване качеството на живот.

- Повишена трудова заетост /2004 г. = 100 %/;
- Намаляване на равнището на безработица /2004 г. = 100 %/;
- Създадена система за ефективни контакти между Дирекция "Бюро по труда" и работодателите;
- Брой, относителен дял и индекси на изменение на броя на лицата, преминали през обучение за предприемачество, усъвършенстване на притежаваната квалификация, обучение за ключови знания и умения;
- Повишена професионална квалификация на хората с ниско образование /2004 г. = 100 %/;
- Създадена програма за заетостта на лица в предпензионна възраст;
- Създадени условия за равнопоставеност на пазара на труда на уязвими социални групи;

Цел 2: Създаване на алтернативна заетост.

- Брой създадени екопътеки;
- Брой участия в туристически промоционални прояви;
- Нараснал брой туристи;
- Изградени къмпинги за рибари;
- Брой участници в събора "Песни и танци от слънчева Добруджа"
- Брой км изградена пътна инфраструктура до местопровеждането на събора;

Цел 3: Разширяване и подобряване на здравните услуги.

- Въведена система за мониторинг и контрол на качеството на медицинските услуги;

- Вложени нови инвестиции, свързани с развитието на здравеопазването;
- Брой нови здравни звена в Община Добричка;
- Брой на населението, получило нови здравни услуги;
- Изградена информационна система за здравно осигуряване;

Цел 4: Развитие на социалната съпричастност към хората в неравностойно положение и интегрирането на ромите и бедните етнически малцинства в живота на общината.

- Проведени активни мерки на пазара на труда за групи в неравностойно положение;
- Брой осигурени места за квалификации за групи в неравностойно положение;
- Предприети и организирани квалификационни курсове за групи в неравностойно положение;
- Предоставени консултации и съвети за групи в неравностойно положение;
- Брой новоразкрити работни места за групи в неравностойно положение;

Цел 5: Постигане на ефективно развитие на елементите на инфраструктурата на общинско ниво.

- Обхват на уличното осветление с енергоспестяващи лампи /2004 г. = 100 %/;
- Ръст на санираните трафопостове /2004 г. = 100 %/;
- Дължина /км./ на построена/обновена електропреносна /% от мрежата, която е завършена/;
- Брой потребители, които са свързани или подобрили свързването си с новата енергийна мрежа;
- % на населението с подобрен транспортен достъп;
- Брой жилища с енергиен сертификат;
- Брой на изградените нови алтернативни източници на енергия и мощност в KW;
- Разработване на Програма за газификация на общински сгради.

Цел 6: Подобряване на инженерната инфраструктура, рехабилитация на уличната настилка.

- Подобрени общински пътища в лошо състояние и такива без настилка в км.;
- Подобрена улична мрежа в лошо състояние в км.;
- Изградена водопреносна мрежа в км.;
- Намалени загуби на вода по водопреносната мрежа /в %/;
- Изградена канализационна мрежа в км.;
- Изградена нова пречиствателна станция;
- % на населението с подобрен транспортен достъп;
- Брой новосъздадени фирми, които предлагат услуги, свързани с информационните технологии /on-line, електронна търговия и др./;

Приоритет 4 – Развитие на селските райони с участието на местните общности и тяхната мобилизация за европейско териториално сближаване, задълбочаване на партньорството и добросъседството.

Цел 1: Увеличаване на местния капацитет за въздействие върху развитието на общината.

- Разработена и приета от общината Програма за постоянно повишаване квалификацията на служителите от общинската администрация;
- Брой преминали през квалификационни курсове общински служители;
- Изградени партньорства с бизнеса, структурите на гражданското общество и широката общественост;
- Брой проекти, получили техническа помощ за подготовката им;
- Брой преминали обучение за развитие на уменията за управление на проекти и финансов контрол;
- Привлечени в общината средства /в т.ч. от фондове на ЕС/;
- Създадено звено за мониторинг на проекти;
- Създаден Общински фонд за съфинансиране на собствени и/или партньорски проекти.

Цел 2: Финансово управление на общината – подготовка за финансова децентрализация.

- Ефективна система за финансово управление и контрол на Общината;
- Ефективна система за контрол по събираемостта на дължимите неданъчни приходи;

Цел 3: Постигане на по-добро и по-ефективно обслужване на гражданите и бизнеса.

- Реализиран проект за електронна община;
- Въвеждане на ISO - стандартите в работата на общинската администрация;

Цел 4: Подпомагане изграждането на местни партньорства за развитие.

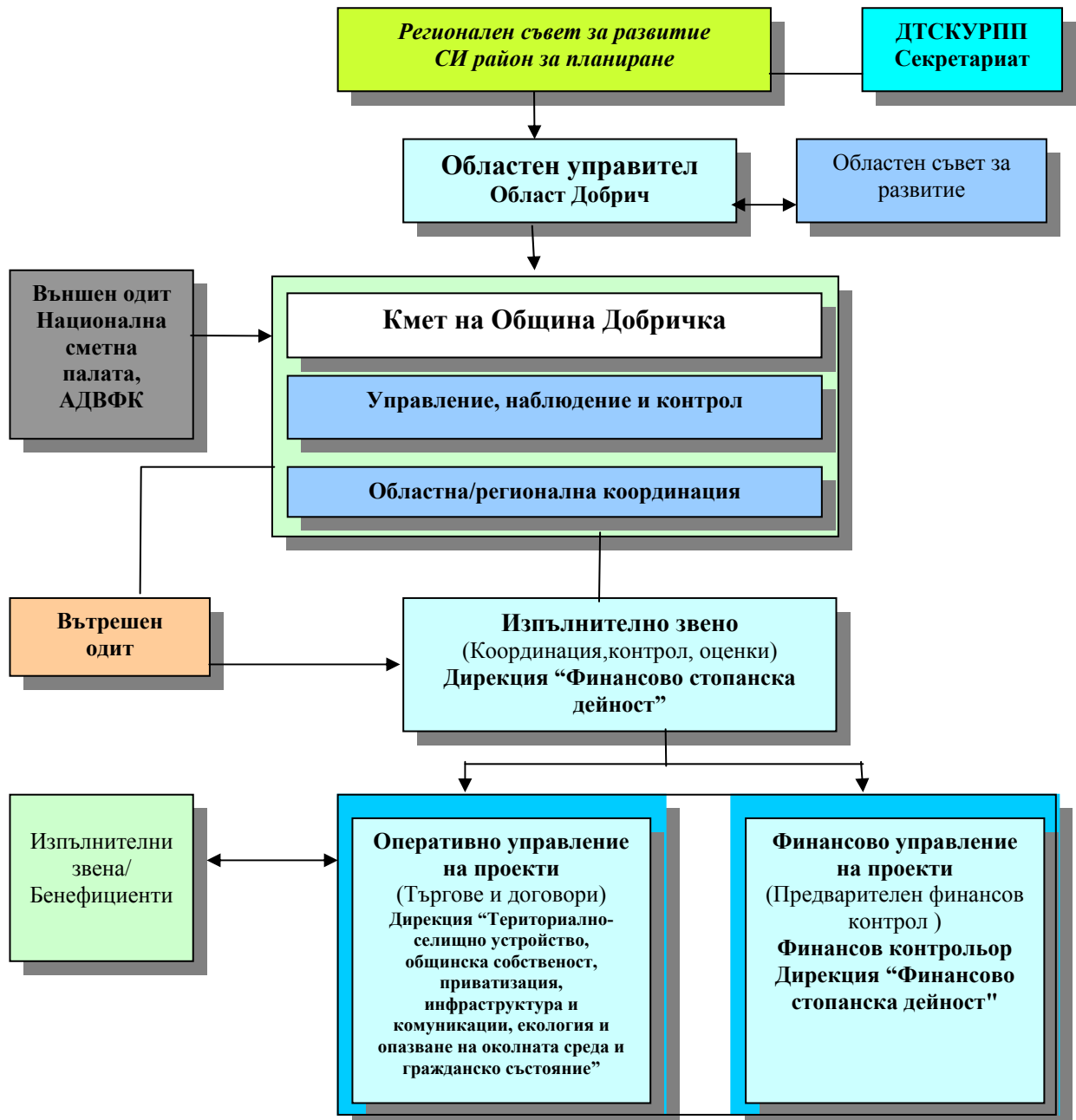
- Брой разработени съвместни проекти между областна администрация, общинска администрация, частния сектор и неправителствения сектор;
- Брой финансирани съвместни проекти между областна администрация, общинска администрация, частния сектор и неправителствения сектор;
- Брой на преминалите обучение по разработване, финансиране и управление на съвместни проекти и прилагане на интегрирани програми за развитие;
- Създадено обществено звено за мониторинг на изпълнението на общинския план за развитие;
- Предприети мерки в резултат на мониторинга.

Цел 5: Развитие на трансграничното и международно сътрудничество и ефективността на връзките с обществеността.

- Брой на реализираните проекти за трансгранично сътрудничество, в т.ч. по основни приоритети;
- Относителен дял на трансграничните проекти спрямо общия брой проекти;
- Брой на бенефициентите;
- Относителен дял на целевото население, повлияно от проекти за трансгранично сътрудничество.
- Брой проекти, получили финансиране;
- Брой партньори по проекти;
- Брой преминали обучение за развитие на уменията за управление на проекти, финансов контрол;
- Брой разработени системи за наблюдение на изпълнението на регионалните и местните планове и програмни документи;
- Действаща Комуникационна стратегия;
- Постигнат ефективен граждански контрол.

9. ПРИЛОЖЕНИЯ.

9.1. Приложение № 1 - Организационна структура за изпълнение на Общинския план за развитие на Община Добричка 2007-2013 година.

9.2. Приложение № 2 - Показалец на използваните термини и съкращения.

- АД - Акционерно дружество;
- ДБТ - Дирекция "Бюро по труда";
- ДВ - държавен вестник;
- ДВФИ - други външни финансови източници;
- ДМА - Дълготрайни материални активи;
- ЕООД - Еднолично дружество с ограничена отговорност;
- ЕИСПИ - Единна информационна система за пазарна информация;
- ЕС - Европейски съюз;
- ЕСФ - Европейски социален фонд;
- ЕФРР - Европейски фонд за регионално развитие;
- ЗОДФЛ - Закон за облагане доходите на физически лица;
- ЗК - Земеделска кооперация;
- ИСПА - Програма за транспорта и околната среда;
- КФ - Кохезионен фонд;
- МРРБ - Министерство на регионалното развитие и благоустройството;
- НОИ - Национален осигурителен институт;
- НПИР - Национален план за икономическо развитие;
- НПО - неправителствени организации;
- НСИ - Национален статистически институт;
- ООД - Дружество с ограничена отговорност;
- ООН - Организация на обединените нации;
- ОУ - Основно училище;
- РИОКОЗ - Регионална инспекция за опазване и контрол на общественото здраве;
- РИОСВ - Регионална инспекция по опазване на околната среда и водите;
- САПАРД - Програма за земеделието и развитието на селските райони;
- СИРП - Североизточен район за планиране;
- ТБО - твърди /трайни/ битови отпадъци;
- ТСБ Добрич - Териториално статистическо бюро Добрич;
- ФАР - Програма за реструктуриране;
- ХВП - Хранително вкусова промишленост;
- ЦБ - Централен бюджет;
- ЧЗС - Частен земеделски стопанин;
- ИТ - информационни технологии;
- НААСР - Hazard Analysis and Critical Control Points system - Система за анализ на риска и контрол на ключови показатели;
- NUTS - Класификация на европейските региони;
- SWOT анализ - анализ на силните и слаби страни, шансовете и рисковете;
- бр. - брой;
- в т.ч. - в това число;
- г. - град;
- г. - година;
- гл.т. - гледна точка;
- дка - декар;
- др. - други;
- кв. - Квартал;
- кв.км. - квадратен метър;

- **куб.м.** - Кубически метър;
- **м.** - метър;
- **мм** - милиметър;
- **м/сек** - метър в секунда;
- **с.** - село;
- **тел.** - телефон;
- **т.н.** - така нататък;
- **ул.** - улица;
- **хил. лв.** - хиляди лева;